

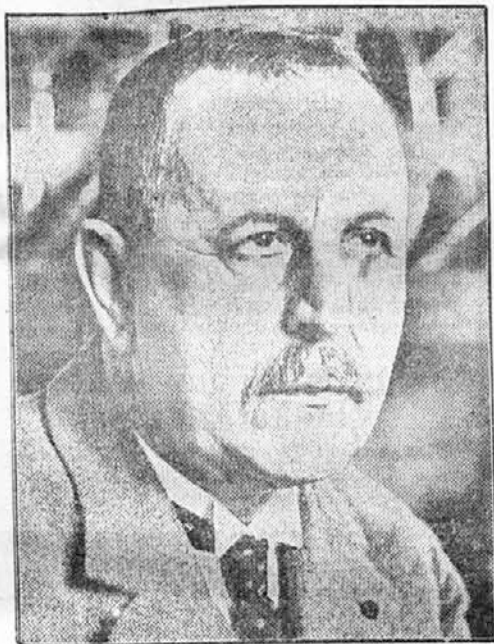
Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Št. 15

Ljubljana, torek, dne 20. januarja 1931

Leto II.

NOVI BAN Moravske banovine
Jeremija Živanović

Princ Tomislavov 4. rojstni dan

Beograd, 19. januarja. AA. Davi ob 10. je bila v dvorski kapelici služba božja o priliki četrtega rojstnega dne Nj. Vel. kraljeviča Tomislava. Službi božji so prisostvovali Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica, Nj. Vis. knez Pavle, kneginja Olga in člani civilnega in vojaškega dvornega doma.

Posojilo D. N. agrarnim državam

Rim, 19. januarja. n. »Giornale d' Italia« pri-
naša vest iz Zeneve da delo finančnega odbora
Društva narodov pod vodstvom Suvicha povoli-
no napreduje. V prvi vrsti je ta odbor prete-
saj vprašanje o kreditu agrarnim državam. Sre-
daji Evropi in na Balkanu. Po informacijah po-
ročevalca tega lista bo ta odbor predlagal Dru-
stvu narodov, da osnuje mednarodno banko, ki
bo dajala prizadetim državam in ustanovam
dolgoročne agrarne kredite.

Zaupnica franc. parlamentarni delegaciji

Pariz, 19. januarja. AA. Po dolgi razpravi je
socijalistični kongres sprejel z 2161 proti 6286
glasovom resolucijo, ki v njej izraža zaupnico
socijalistični parlamentarni delegaciji. Socija-
listični interesi, pravi resolucija, ne dovoljujejo
taktičnih potez in glasovanj, nasprotnih tradi-
cijam stranke. Resolucija odklanja vojaške kreti-
te, ki so jih nekateri predlagali, da preprečijo
padec Steegovega kabineta in s tem povratek
desničarske vlade.

Amerika proti komunistom

Newyork, 19. januarja. AA. Preiskovalna ko-
misija ameriškega kongresa glede komunistične
propagande v Združenih državah je priporočila,
naj izženejo iz Združenih držav 350.000 inozem-
cev kot smrtni sovražniki sedanjega družab-
nega reda.

Komisija je mnenja, da propagira 70% ino-
zelcev socialno revolucijo. Odbor reprezentant-
ske zbornice ceni število inozemskih revolucio-
narjev na 500.000.

Predsednik odbora Hamilton Fish predlaga,
naj se komunistična stranka razpusti, zabrani
prisiljevanje v Združene države vsem rdečim
elementom, zapleni vse fondse za komunistično
propagando in prepove uvoz ruskega blaga, ki
je bilo producirano s prisilnim delom.

Stabilizacija španske valute zagotovljena

Madrid, 19. januarja. AA. Včeraj je bila seja
ministrskega sveta o španski valuti. Po seji je
izjavil finančni minister, da bo vlada nadalje-
vala z delno valorizacijo pezete. Na koncu je
pristavil, da je stabilizacija španske valute za-
gotovljena.

Mednarodni položaj se poslabšal

Pesimistična izjava soc. voditelja Vandervelda.
Bruselj, 19. januarja. AA. V Narodnem domu
je imel socijalistični voditelj Vandervelde go-
vor, v katerem je poudaril, da sicer ne verja-
me v skorajšnjo svetovno vojno, da pa je treba
računati s tem, da je mednarodni položaj na
zemlji slabši kakor kdajkoli do zdaj. Če pride
do kršitve svetovnega mira, bi se moglo to zgo-
diti samo tako, če bi bila napadena Poljska.
Zato je treba paziti, kaj počne Nemčija.
Na koncu svojega govora je izjavil, da se ver-
sajska mirovna pogodba more izpremeniti sa-
mo s prostovoljnimi in mirnim pristankom vseh
zainteresiranih držav.

Otvoritev 62. zasedanja Sveta Društva narodov

Obširen delovni program zasedanja - Sklicanje novih mednarodnih konferenc - Ste-
vilna posvetovanja ministrov in diplomatov

Zeneva, 19. januarja. d. Danes dopoldne
ob 10.30 se je pod predsedstvom angie-
škega zunanjega ministra Hendersona pri-
čelo 62. zasedanje sveta Društva narodov
s tajno sejo.

Tajna seja.

Zeneva, 19. januarja. d. V tajni seji je
Svet Društva narodov najprej odobril ne-
katere posebne spremembe, ki jih je iz-
vršilo tajništvo. Imenovan je bil zastopnik
Anglije Loweday za ravnatelja finančne-
ga oddelka in zastopnik Francije Haas za
ravnatelja prometnega oddelka. Nemški za-
stopnik v svetu Društva narodov dr. Cur-
tius je izrazil svoje začudenje, da se tako
važna mesta zasedajo baš sedaj, čeprav je
v teku reforma v vodstvu tajništva. Pri-
držke nemškega zastopnika je Svet vzel
na znanje. Potem se je bavil s programom
prihodnjega zasedanja. Jutri bodo sklepa-
li o sklicanju velike razorožitvene konfe-
rence. V sredo se bodo obravnavale pri-
tožbe nemške vlade in nemške ljudske
zveze proti dogodkom pri poljskih volit-
vah v vzhodni Zgornji Šleziji.

Javna seja.

Takoj po nejavni seji je Henderson
otvoril javno sejo Sveta Društva narodov,
ki se je pričela ob velikem navalu občin-
stva in novinarjev. Najprej je bilo na
predsednikov predlog sklenjeno, da se
pošlje brzojavna čestitka novoizvoljenemu
predsedniku mednarodnega sodnega dvo-
ra Adači-ju. Nato je svet odpravil posa-
mezne točke dnevnega reda, na katerem
so bile le manjše zadeve.

Zeneva, 19. januarja. d. V nadaljni raz-
pravi sveta Društva narodov se je obrav-
navalo vprašanje, ali naj se odpošljeja
ravnatelj finančnega oddelka tajništva
Društva narodov sir Artur Salter in ravn-
atelj prometnega oddelka Haas na Kitaj-
sko, kjer bi oba strokovnjaka na željo
nankinske vlade sodelovala pri sanaciji
gospodarstva in finance na Kitajskem. Svet

je po kratki debati na ta predlog pristal
in je nato prešel na obravnavanje Gran-
dijevga poročila o napredovanju kodifi-
kacije mednarodnega prava.

Dalje je bilo sklenjeno, da se na dan
26. oktobra 1931 skliče v Zenevo sploš-
na prometna in tranzitna konferenca. Za
29. junij t. l. je sklicana evropska konfe-
renca za podeželsko higieno. Nato je dr.
Curtius poročal o delu gospodarskega od-
bora Društva Narodov.

Dalje se je obravnavalo poročilo stalne
centralne opijske komisije o »Novitem na-
raščanju tihotapstva in nezakonite trgovine
z mamili. Zadnje poročilo, ki ga je svet vzel
na znanje, se tiče ustanovitve mednaro-
dnega Nansenovega urada za begunce. Po-
ročilo ugotavlja, da je prejšnji predsednik
stalnega mednarodnega sodišča profesor
Maks Huber od Sveta Društva narodov na-
loženo mu nalogo, da izdela statute za
tak urad, že izvršil in da ta načrt u. t. e. za
željam Društva narodov. Henderson je
profesorju Huberju izrekel zahvalo za nje-
govo delo, na kar je bilo poročilo sprejeto.
Svet Društva narodov bo jutri dopoldne
nadaljeval svoja posvetovanja.

ariz, 19. januarja. AA. V svojem govo-
ru v Društvo za Društvo narodov je sena-
tor H. de Juvenel izjavil, da je treba
vztrajati pri razorožitvi in jo forsirati, ven-
dar da je treba biti oprezen v vprašanju
taktike, ker se utegnejo tudi najplemeni-
tejsje ideje zlorabiti.

Zeneva, 19. januarja. AA. Včerajšnji
d. je bil posvečen medsebojnim obiskom
in razgovorom. Briand se je sestal z nem-
skim ministrom za zunanje zadeve Cur-
tiusom. Razpravljala sta o manjšinskem
vprašanju in o razorožitvi.

Poljski minister za zunanje zadeve Za-
leski se je sporazumel s poročevalcem o
manjšinskem vprašanju glede načina raz-
prave.

Francoski minister Loucheur je imel se-
stanke z dr. Benešem, dr. Marinkovičem,

Rokopisov ne vračamo.
Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Quinones de Leon, Mihaelisem in z dru-
gimi. Razpravljali so o gospodarskih vpra-
šanjih.

Curtius se sestal z Grandijem

Zeneva, 19. januarja. AA. Nemški zuna-
jni minister Curtius je imel danes enour-
ni razgovor z italijanskim zunanjim mini-
strom Grandijem. Državnika sta razprav-
ljala o raznih vprašanjih, ki so na dnev-
nem redu evropske konference in zase-
danja Sveta Društva narodov. Ministra sta
se sporazumela, da bosta zahtevala, naj
se v pododbor evropske konference po-
vabita sovjetska Rusija in Turčija kot
ravnopravni članici.

Turčija in Rusija povabljeni za maj

Zeneva, 19. januarja. d. Zenevski dopis-
nik »Daily Telegraph« javlja: Vprašanje
udeležbe Rusije in Turčije v evropskem
odboru bo najbrže danes urejeno, in sicer
v smislu nasvetov Titulesca, toda z neka-
terimi spremembami. Za sedaj bi se Ru-
sija in Turčija povabili, da se udeležita
prihodnjih gospodarskih razprav evrop-
skega odbora. Pozval bi se, da stopita v
zvezo z glavnim tajnikom Društva naro-
dov in mu sporočita, na katerih vpraša-
njih imata neposreden interes. Če obe
državi tega ne odklonita, se bosta ude-
ležili prihodnjega zasedanja evropskega
odbora, ki se bo vršilo v maju. Na ta na-
čin bi se vprašanje njune udeležbe za
dalje časa odložilo, ker splošno sodijo, da
bo ves načrt evropske zveze brez dvoma
potisnjen v ozadje od svetovne razorožit-
vene konference.

Poljsko - nemško nasprotstvo

Pariz, 19. januarja. AA. Posebni poro-
čevalec »Petit Parisien« piše iz Zeneve,
da je spor med Nemčijo in Poljsko po-
pustil in da se niso uresničile prvotne bo-
jazni. Zahteva nemških nacionalistov, naj
bi posebna nemška komisija preiskala do-
godke na Poljskem, po vsej priliki ne bo
sprejet.

Gospodarska kriza v Italiji neizpremenjeno ostra

Kriza italijanskega parobrodarstva - Trgovske ladje razdirajo - Italijanski parniki ni-
majo kredita niti za premog

Pariz, 19. januarja. n. Finančna in go-
spodarska kriza v Italiji je prizadela veli-
ko škodo pred vsem italijanskim parobro-
darskim podjetjem. Razna podjetja, poseb-
no ona v Trstu so prisiljena, da se spušča-
jo v transakcije in da zmanjšujejo svoj
osnovni kapital ter iščejo novih sredstev
za emisijo novih delnic. Poleg tega pa raz-
dirajo sedaj v Italiji prav toliko ladij kakor
v Angliji, to je preko 500.000 ton, čeprav je
italijanska trg. mornarica 12krat manjša
nego angleška.

V zvezi s tem poroča pariški protifaš-
istični list »Liberté«, da so se morali v po-
sameznih inozemskih lukah ustaviti neka-
teri parniki italijanskih družb, ker niso mo-
gli dobiti toliko kredita, da bi se zalo-
žili s premogom za nadaljno pot. Tako je
že 10 dni usidran na Malti parnik »San
Francesco di Paolo« iz Catanije, ki je bil
na poti v Tripolis, pa mu pomorski agenti
in trgovci na Malti niso hoteli kreditirati
potrebne količine premoga. Na Malti je
prav takšna usoda doletela parnik »Cos-
suth« z Reke. Kapetan parnika »San Fran-
cesco di Paolo« je resignirano izjavil, da
ga je pomirilo to, da se ni znašel sam v ta-
kem položaju.

Tudi poročila ameriških konzulov neugodna

Pariz, 19. januarja. n. Po poročilu ameri-
škega trgovskega atašeja v Rimu, katere-
ga je objavil »Commerce Report«, je gospo-
darski in finančni položaj v nekaterih ita-
lijanskih pokrajinah zelo kritičen. Ameri-
ški vice-konzul Wilcocks poroča o položaju
v rimski pokrajini in pravi, da vlada tam
težka depresija in da so skoraj vsi trgovci
ustavili svoje poslovanje. Število stečajev
je sicer nekoliko padlo, toda trgovci sedaj
ne segajo več po stečajih, ampak se poslu-

žujejo poravnati, ker je upnikom to še bolj
prav, ker tako dosežejo vsaj nekoliko od-
stotkov odškodnine. Ameriški vicekonzul v
Benetkah Koller pravi v svojem poročilu,
da so stečaji v Benetkah in okolici zelo na-
rasli, posebno pri trgovinah s podrobno
prodajo. Toda tudi velike trgovine so se zna-
šle v sila slabem položaju, zlasti one tvr-
de, ki se bavijo z eksportom italijanskih

poljedelskih in industrijskih proizvodov v
Ameriko. To je razumljivo, odkar je Ame-
rika zvišala carinsko tarifo. Od malih trgo-
vin propadajo pa posebno one, ki so do se-
daj črpale svoje dohodke edino iz proda-
je raznega blaga in industrijskih proizvodov
tujcem. Tujski promet je namreč v zadnjem
času sila padel. Temu je treba še dodati
velike težave z davki in taksami.

Otvoritev romunskega parlamenta

Titulescu osnuje svojo stranko - Pred demisijo vlade

Bukarešta, 19. januarja n. Danes dopol-
dne ob 11. uri so po božičnih počitnicah
otvorili zasedanje romunskega parlamen-
ta. Pričakujejo, da se bo prihodnje nede-
ljo vrnil v Bukarešto londonski poslanik
Titulescu. Tukajšnji tisk objavlja poročila
iz Zeneve o izjavi Titulesca, ki je dejal,
da namerava sodelovati v romunskem no-
tranje-političnem življenju. Titulescu ima
baje namen osnovati novo stranko in pri-
rediti niz političnih zborovanj ter na njih
obrazložiti svoje mišljenje o razvoju ro-
munske politike ter poročati o stališču
inozemstva napram Romuniji. Znano je že,
da je glede zunanega posojila Titulescu
mišljenja, da je treba najeti mesto krat-
koročnega le dolgoročno posojilo in to pri
Društvo narodov.

Ministrski predsednik Mironescu, ki se
je mudil iz nujnih razlogov na Dunaju, Pa-
rižu in v Zenevi se je včeraj vrnil domov.
»Adeverul« napoveduje skorajšnji padeč
vlade Mironescuja ter naglašja, da je nje-
gova demisija sklenjena stvar. Namesto
dosedanje vlade bodo sestavili koncentra-
cijsko vlado z nalogo, da pripravi in izve-

de 5-letni gospodarski načrt. »Radore« po-
roča, da je maršal Avarescu »Universul«
dal izjavo o romunskem političnem polo-
žaju ter da je med drugim dejal:

»Položaj je zelo resen in vladini stran-
ki je sojeno le še nekaj ur življenja. Vi-
dim potrebo, da vzamejo oblast v roke le
praktični ljudje, ki imajo obenem pravico
do oblasti. Oni morajo ustvariti in braniti
ugled države. Kabinet osebnosti, je na-
daljeval Avarescu, »bi bil vlada brodo-
lomcev.«

V nadaljnjem je Avarescu še dodal, da
bi bilo najbolje in najlažje rešiti politično
krizo, če bi njemu poverili to nalogo.

Italijanska jadrnica se potopila

Split, 19. januarja. k. Na poti iz Drača v Bari
se je v drskem zalivu zaradi hudega viharja po-
nesrečila italijanska motorna jadrnica »Maria Giu-
seppe«, ki je imela naloženih polno rib in ri-
barskega orodja. Ladja se je potopila. Posadko je
rešila jadrnica »San Francesco«, ki je bila v bli-
žini.

Pozdravljen naš banski svet

Danes se sečane v Ljubljani banski svet Dravske banovine k svojemu prvemu zasedanju, da s svojim sodelovanjem z bansko upravo pripomore k največjemu razvoju in napredku naše lepe banovine.

Naravno je, da banski svet, ki je nastal v časih, ko treba do konca likvidirati staro strankarstvo, ne more imeti one kompetence, kakor so jih imeli deželni zbori in oblastne skupščine, ko je bilo strankarstvo v največjem razmahu. Bil bi dokaz skrajne nepredvidnosti, če se ne bi uvaževali posebni razlogi, ki izvirajo iz likvidacije strankarstva in s tem zvezane naloge, da se ustvari nova miselnost in da se krene na nova pota. V začetku, ko se novo stanje šele uveljavlja, morajo biti tudi kompetence omejene, da je nemogoče vsako presenečenje. Šele potem, ko so podana pozitivna jamstva, da so ta presenečenja nemogoča, je tudi upravičeno razširjenje kompetenc.

Čeprav ima banski svet le posvetovalno pravico, pa je vendar njegova naloga nad vse velika in more zato silno mnogo storiti za apredok banovine. Glavna naloga banskega sveta je pač v tem, da s svojo inicijativnostjo nemogoči vsak napačen birokratizem in ustvari čim ožji kontakt med ljudstvom in bansko upravo. Naloga banskih svetnikov je, da je banska uprava pravilno in izčrpno informirana o potrebah prebivalstva in zato ima tudi vsak banski svetnik dolžnost, da skrbi predvsem za svoj okraj. Interesi vsakega okraja morajo biti upoštevani zdrav kompromis med vsemi temi interesi pa naj omogoči, da bo napredovala vsa banovina in da bodo polagoma vsi okraji prišli na isto stopnjo razvoja.

Pri tem pa je seveda upoštevati tudi dane razmere. ————— je gospodarska kriza v deželi, ni mogoče nakrat izvesti vsega tega, kar bi se hotelo. Zato pa je treba tem bolj paziti na to, da se v prvi vrsti skrbi za one ustanove in podjetja, ki morejo čim prej dvigniti produkcijo in s tem povečati donosnost zemlje.

Zlasti pa postaja vedno bolj pereče vprašanje, kako dvigniti naše kmetijstvo. Kljub nizki ceni kmetijskih pridelkov ne najdemo ti zadostnega števila kupcev in tu bi treba organizirati tudi samopomoč produkciji, ker uradi posebno težkih vprašanj ne zmorejo vsega. Sploh je treba, da izgine stara napaka, ko se je producent zanašal vedno na pomoč od zunaj. V prvi vrsti se treba zanašati na lastno silo, to čisto uporabiti in potem tudi pomoč ne bo izostala. Kdor je že dokazal, da zna delati in dvigati svoje gospodarstvo, ta bo zlahka dokazal, da je pomoči potreben in jo bo zato tudi dosegel.

Vsak okraj ima svoje potrebe in naloge, še večje naloge pa čakajo banovino samo. Elektrifikacija dežele, zboljšanje cest, dvig kmetijstva, povečanje domačega konsuma, dvig tujkega prometa, vse to so točke, ki spadajo v kardinalni program banovine. Nobenega dvoma ni, da bodo tudi te delike in težke naloge dosežene, če bo vladala prava harmonija med banskim svetom in bansko upravo in če bo vsak banski svetnik storil svojo dolžnost. Ni pa obsežena samo v podajanju inicijativnih predlogov, temveč njena naloga je tudi v tem, da je vsak banski svetnik propagator načel 6. januarja in da vsak banski svetnik sodeluje na pomirjenju naših nasprotstev, ki jih je rodila strankarska doba. Stari prepripi morajo izginiti popolnoma, da vsesplošno zavladava duh pomirljivosti in strpnosti, ki je za dobo ustvarjanja neobhodno potreben.

Trdno smo prepričani, da bo v tem smislu delal ljubljanski banski svet in opravičil vse velike nade, ki jih stavi nanj ne samo prebivalstvo banovine, temveč tudi oni merodajni krogi, ki so poklicali banske svetnike na njih mesto. To upamo s tem večjo utemeljenostjo, ker so med banskimi svetniki možje, ki so se že več kot enkrat dokazali svojo sposobnost v javnih zastopih.

S sklicanjem banskih svetov se pričena praktično izvrševanje onega velikega zakona z dne 3. oktobra, ki je tako zelo povdaril našo enotnost in skupnost. Čim bolj bodo delovali banski sveti, tem večji pomen bodo tudi imeli, ker samo s kvaliteto si je mogoče priboriti pravice. Prepričani smo, da bo naš banski svet, ki je naš banski svet eden najbolj vztrajnih in tudi najbolj uspešnih propagator naše jugoslovanske skupnosti, kar je osnovna želja prebivalstva banovine.

Vedno večji odpor proti vladi Ljapčeva

Duh sedanje vlade deluje ko morfij

Sofija, 19. januarja. AA. V Ludski identiti Simeon Kananov, Peter Todorov in Kananov so imeli večer zborovanja v stari Zagori, Burgasu in Varni. Napadli so vlado ter zahtevali njen odstop. V Burgasu je govoril Kananov ter dejal, da se je po vojni pojavil nov duh, ki skuša uresničiti z velikimi napori skupne cilje, samo v Bolgariji vlada še predvojni duh in starinska politična ideologija, ki deluje na narodno življenje ko morfij. Tako zunanja in notranja politika kakor gospodarski položaj v Bolgariji so slabi. Režim mora dati ostavko in z njim naj izgine za vedno sedanja vlada. Novi pokret in nove sile morajo zavzeti njeno mesto. Dotaknil se je špijonažne afere, češ da je v Bolga-

riji že tak položaj, da neznane osebe pridmejo, zvežejo ter odpeljejo bolgarske oficirje. Temu se mora končno napraviti red, toda ta vlada ga ne more. V stari Zagori je govoril Peter Todorov, v Varni pa Georgijev. V političnih krogih so vzbudili imenovani govori veliko zanimanje, ker so bili govorniki doslej znani kot pristajši Demokratičeskoga Zgovora. Malinov je izjavil sledeče:

Interesantno je, da celo vladini ljudje delajo konstatacije, ki so za vlado neprijetne, in prikazujejo državo v slabi luči. Cankov, katerega skupini govorniki pripadajo je dejal, da ostane zvest političnemu pravcu, ki ga je podal 10. junija 1930. Isto sta izjavila ministra Rašov in Kalfov.

Italija se oborožuje proti Nemčiji

Grade se strategične ceste - Načrti fašistov da osnujejo protifrancoski blok osrednjih držav

Innsbruck, 19. januarja. Socijalno demokratski list »Volkszeitung« priobčuje sledeče poročilo:

Ze pred časom so bile v severni Tirolski razširjene vesti, da zidajo fašisti na tirolsko-italijanski meji strategične ceste tirolsko-italijanski meji strategične ceste in povečujejo kolodvore. Italijanski konzulat v Innsbrucku je tedaj takoj demantiral vse te vesti kot neresnične. S kakšno pravico, pa dokazujejo vesti, ki smo jih prejeli iz informiranih krogov.

Italijani so cesto do Brennerja do Ale razširili na povprečno 8 m, oziroma so na tem, da dovrše razširitev ceste v tej širini med Sterzingom in Bozenom. Osem-metrška cesta, ki so jo baje gradili, da zaposlijo brezposelne, pomeni dvojno pohodno cesto, ne samo za infanterijo, temveč tudi za artiljerijo in tren, da morejo sedaj dve vojaški koloni ena poleg druge istočasno marširati po cesti. K temu pride še dvo- tirna železnica do Brennerja, da se more govoriti celo o 4kratni pohodni cesti. Da je to resnica, dokazuje tudi to, da so Italijani na železniški progi Bozen-Brenner celo vrsto kolodvorov povečali z velikimi skladišči in se morejo sedaj trije vojaški vlaki iztovoriti v 10 minutah.

Nato popisuje innsbruckski list podrobno še druge povečave, ki so jih izgradili Italijani na cestah in železnicah in ki imajo vse strategičen pomen. List se nato sprašuje, kakšen namen imajo te ceste: Ali veljajo proti Avstriji ali veljajo proti Nemčiji, kakor bi se moralo sklepati iz njih smeri.

Nato pravi socijalno-demokratski list: Glavni vzrok pa je v načrtih fašistične Italije, ki hoče osnovati velik srednjeevropski fašistični blok, ki bi obstojal iz

Avstrije, Nemčije, Madjarske in Italije in bil naperjen proti Franciji in mali antanti.

Šele pred nekaj dnevi je opozarjala na te načrte Italije v Frankfurtu izšla brošura »Alarmni klic iz Avstrije«. Ti načrti so tem bolj interesantni, če se ve za ozke vezi med šefom štaba avstrijskega Heimwehra pruskim majorjem Pabstom in fašisti iz Italije. Načrti Pabsta, ki so komformni z načrti Hackenkreuzlerjev in Stahlhelma v Nemčiji, so načrti Mussolinija, a tudi načrti gotovih avstrijskih voditeljev Heimwehra, kakor dokazujejo to odkritja iz štajerskega tabora Heimwehrov. V tej zvezi je tudi dobro vedeti, da je štab Heimwehrov v Innsbrucku poslal v Italijo bivše c. in kr. oficirje kot kurirje k fašistom v Italiji in to oficirje, ki so že za časa svetovne vojne vršili špijonažno službo.

List zaključuje: S stališča Tirolske in Avstrije in tudi Nemčije zaslužijo gradnje teh cest in z njim zvezani načrti fašistov vso pozornost.

PROGRAM zasedanja angl parlam — London, 19. januarja. AA. Jutri se sestane angleški parlament z obširnimi delovnim programom.

Parlament bo razpravljal o prosvetnih vprašanjih, o trgovinskih sporih, o brezposelnosti in o Indiji.

O teh vprašanjih se bo večkrat glasovalo. Politični krogi menijo, da bo imela vlada v glavnih vprašanjih večino.

V četrtek predloži generalni državni pravdnik Jowitt v drugem čitanju zakonski načrt glede trgovinskih sporov. Jutri se sestanejo liberalci ter bodo sklepali o stališču liberalne stranke do programa sedanjega zasedanja.

Protest Evrope proti fašističnemu tribunalu

Tudi nemški intelektualci se pridružujejo angleškemu protestu

Berlin, 19. januarja. Angleški intelektualci z birminghamskim nadškofom na čelu so izdali oklic na italijansko vlado radi procesa, ki se prične ta mesec proti 24 obtožencem pred izrednim sodiščem v Rimu. V oklicu se povdarja, da pripadajo obtoženci samo zmernim političnim strankam, da so med njimi odvetniki, uradniki, žurnalisti, inženjerji in možje, ki so bili v vojni odlikovani. Nato povdarja oklic, da je izredno sodišče v Rimu organizirano tako, da ne more vzbuditi zaupanja v objektivnost svojih razsodb. Predsednik sodišča je general fašistovske milice (Cristini), sodniki so oficirji, v činu polkovnika milice in torej člani fašistovske stranke. Predsednik ima pravico ne samo, da izvede vsako preiskavo tajno, temveč more tudi prisiliti obtožence, da vzamejo za

zagovornike samo oficirje milice. Obtoženci in njih zagovorniki zvedo o početku postopanja šele na dan razprave. Proti razsodbi pa ni nobenega ugovora. Vsled tega prosijo angleški intelektualci italijansko vlado, da se vrši razprava javno, da si smejo obtoženci sami izbrati zagovornike in da zvedo pravočasno o pričetku procesa.

Temu apelu angleških intelektualcev so se pridružili z vso odločnostjo tudi nemški intelektualci. Med drugim so se podpisali: profesor dr. Ernst Cassierer, ga. Ebert, ga. prof. Kollwitz, Tomas Mann, prvi župan v Nürnbergu dr. Luppe, bivši justični minister Koch-Weser in cela vrsta drugih. Kakor poročajo listi, se bodo pridružili angleškim in nemškim intelektualcem tudi še intelektualci iz drugih držav.

Zaključek indijske konference

Mac Donaldova resolucija soglasno sprejeta. — Bodoča ustava Indije.

London, 19. januarja. AA. Danes konča indijska konferenca Davi je imel manjšinski odbor zaključno sejo.

London, 19. januarja. AA. Indijska konferenca je na današnji zaključni seji soglasno sprejela resolucijo, ki jo je predlagal predsednik angleške vlade Macdonald. Resolucija povdarja, da so poročila pododborov, čeprav začasna, velikega pomena za sestavo indijske ustave in da bo treba v bodočo indijsko ustavo sprejeti posebna jamstva za muslimane, za zatiranje razrede in sloje in za druge manjšine. Manjšinske določbe ne bodo smele omejevati indijske avtonomije kot take. Indijska vlada se bo opirala na osrednjo in na pokrajinske skupščine. Po novi ustavi naj postane Indija Zveza vseh indijskih držav in Britske Indije. O ustroju obeh držav bodo odločala kasnejša pogajanja. Zadeve, ki spadajo v kompetenco indijske zveze, bodo predmet posebnega sporazuma med indijskimi državami in podkraljem kot zastopnikom krone. Generalnemu guvernerju bo pridržano vodstvo qbrambnih in zunanje političnih zadev. Odgovarjal bo nadalje za mir in red in za manjšinsko zaščito. Resolucija polaga posebno važnost na to, da se odobre dogovori glede finančne ravnotežja v Indiji, v ostalem pa bo bodoča indijska vlada v finančnih vprašanjih popolnoma samostojna.

Šestdesetletnica ustanovitve nemškega cesarstva

Berlin, 19. januarja. n. Včeraj so na svečan način proslavili 60 letnico ustanovitve nemškega cesarstva. Proslavi v parlamentu so prisostvovali državni predsednik Hindenburg, vsa vlada in zastopniki nemških dežel. Govoril je poslanec Kahl, ki je star 81 let in ki je bil že od leta 1870, ko se je odločevalo o tem, da se Nemčija uedini poslanec. Pon njegovem govoru je državni kancelar Brüning navzoče pozval naj trikrat izklicujejo: »Živela Nemčija!« Vojaška parada pred parlamentom se je vršila pred Hindenburgom in pred vojnim ministrom.

Francosko - angleški finančni sporazum

London, 19. januarja. I. Današnji »Daily Telegraph« prinaša vest, da sta angleška in francoska vlada sklenili na podlagi poslednjih razgovorov med njunimi zastopniki finančni sporazum. Pod vodstvom finančnih ministrov obeh držav bosta skupno delovala angleški in francoski kapital. V medsebojnem sporazumu bosta obe državi ali skupno ali vsaka zase dajali posojila onim državam, ki jim bodo potrebna nova finančna sredstva.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 19. januarja. V južnih alpskih deželah oblačno, najbrž tudi padavine, vobče nagla vremenska sprememba.

Francosko - jugoslovansko prijateljstvo

Pariz, 19. januarja. AA. Predsnočnim je bila v svečani dvorani univerzitetnega mesta jugoslovansko - francoska svečanost na čast francoskim delegatom pri odkritju spomenika hvaležnosti do Francije v Beogradu. Svečanosti so se udeležili z zastopnikom obolelega poslanika Spalajkovića svetnikom Markovićem na čelu mnogi odličniki jugoslovanske kolonije in 14 delegatov inozemskih studentskih ustanov. Prof. Honnorat se je v svojem govoru spomnil odkritja spomenika hvaležnosti do Francije v Beogradu. Dejal je, da so mu ob tej priliki obljubili skorajšnjo gradnjo jugoslovanske ustanove. Svrha ustanov je ustvarjanje novega duha. Jean Louis Fair je istotako govoril o svečanosti o priliki odkritja spomenika hvaležnosti do Francije v Beogradu ter naglasil, da je to edinstven primer hvaležnosti v zgodovini, ki dokazuje plemenitost srca in duha jugoslovanskega naroda. Primerjal je legendarno osebo blagopokojnega kralja Petra z Nj. Vel. kraljem Aleksandrom, prvim vojakom velike Jugoslavije. Svetnik našega poslanstva Cincar Marković je pozdravil kot zastopnik poslanika Spalajkovića vse prisotne ter naglasil hvaležnost jugoslovanskega naroda do Francije. Za njim je predsednik jugoslovanskega studentskega udruženja Miljuš izrekel zahvalo Franciji, ki je njena velika dobrotnica. Nato se je vršil program z umetniškimi točkami. Izvajali so jih jugoslovanski umetniki. Svečanost so zaključili s plesom.

19 milijonov funtov sladkorja zgorelo

Havana, 19. januarja. AA. Včeraj so zažgal neznani požigalci 19 milijonov funtov sladkornega trsa.

Gripa razsaja

Zeneva, 19. januarja. AA. V Zenevi razsaja gripa, ki je zahtevala mnogo obolenj. Vsi prostori poslopja Društva narodov so bili že dni desinficirani, da se prepreči razširjenje te bolezni.

Silni viharji nad Apenini

Milan, 19. januarja. AA. Nenavadno silni snežni viharji so divjali včeraj nad Srednjimi Apenini. Promet med Parmo in Spezzio je bil prekinjen.

Drobne vesti

Madrid, 19. januarja. AA. Večina španskih letalskih častnikov ni zaprosila za reaktivacijo v letalskih bojnih silah, ki jih bo vlada reorganizirala. Tako ostane špansko letalstvo brez zaposlenih letalcev.

Mexico City, 19. januarja. AA. Vsled potresa se je porušil v Guelatovi zvonik, ki so ga zgradili pred več leti Španci. Pod ruševinami cerkve je našlo smrt 71 vernikov.

Santander, 19. januarja. AA. Križarka »Oropesa« z angleškima princema na krovu je odplula v Coruno. Waleski princ in njegov brat Georg potujeta v Južno Ameriko.

Buenos Aires, 19. januarja. AA. Argentinski izvoz je padel leta 1930. za 35 odstotkov.

London, 19. januarja. AA. Tajniku rudarske zveze Cooku so odrezali nogo nad kolonom. Stanje bolnika je zadovoljivo.

Berlin, 19. januarja. AA. 60. obletnico ustanovitve nemškega Reicha so praznovali po vsej Nemčiji.

Važno zborovanje privatnih delavcev v Vevčah

Zveza društev privatnih nameščencev vstopi v Federacijo nacionalnih strokovnih organizacij v Beogradu.

Ljubljana, 19. januarja.

Včeraj ob 9. dopoldne se je vršila v papirniški restavraciji v Vevčah važna seja upravnega odbora Zveze društev privatnih nameščencev, ki šteje kakor znano, okoli 2500 članov. Seji so prisostvovali poleg predsedstva zastopniki naslednjih v Zvezi včlanjenih društev: Društvo rudniških nameščencev v Trbovljah, Društvo nameščencev KID na Jesenicah, Društvo privatnih in avtonomnih nameščencev v Ljubljani, Zveze delavodij in industrijskih uradnikov v Ljubljani, Društva odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru, Organizacija praktičnih elektrostrojnih tehnikov v Ljubljani, Zveze lekarniških sotrudnikov, sekcija Ljubljana, Društva privatnih nameščencev v Št. Pavlu, Društva privatnih nameščencev v Guštanju, Društva delavodij in industrijskih uradnikov v Kamniku in Društva nameščencev Združenih papirnic Vevče. Seji so prisostvovali kot gostje tudi člani v Zvezi včlanjenih društev, posebno še člani nevladnega društva. Navzočih je bilo okoli 80 ljudi.

Na dnevnem redu so bila poročila funkcionarjev, med katerimi je bilo zelo važno blagajniško poročilo. Iz njega je bilo razvidno, da ima Zveza poseben fond za podpisanje brezposelnih z nad 55.000 Din. O načrtu novega zakona socialnega zavarovanja je poročal podpravnatelj Pokojninskega Zavoda dr. Vrančič. O isti temi je poročal tudi predsednik Zveze g. Joško Zemljič, ki je sejo tudi vodil. Upravni odbor je k načrtu novega zakona zavzel svoje stališče v obliki resolucije. Upravni odbor je razpravljal tudi o vstopu Zveze v Federacijo nacionalnih strokovnih organizacij v Beogradu. Pri referatu tajnika Kravosa se je upravni odbor soglasno izrekel za pristop v Federacijo. V upravni odbor Federacije so bili izvoljeni: predsednik g. Zemljič in tajnik Vladimir Kravos, za namestnika pa Fran Volčanšek iz Trbovelj in Evgen Lovšin.

Zanimiva poročila o delovanju Pokojninskega zavoda in Trgovskega bolniškega podpornega društva sta podala g. Zemljič in Evgen Lovšin. Po seji, ki je trajala do 13. ure, se je vršil skupen obed, po obedu pa ogled večje papirnice. Udeleženci so si ogledali vse naprave papirnice, ki jih jim je razkazal zastopnik papirnic g. Ivan Kurč. Pri odhodu so dobili vsi udeleženci v dar od Združenih papirnic večji ovoj pisemskega papirja. V imenu vseh se je za darilo zahvalil zastopniku tovarne g. Kureju tajnik Zveze gosp. Kravos.

Svečano kumovanje Nj. Vel. kraljice Marije

Beograd, 18. januarja.

Danes dopoldne je bilo blagoslovljenje zastave mestnega odbora Jadranske straže v Beogradu. Zastavi je kumovala Nj. Vel. kraljica Marija. Svečanost se je vršila v oficirskem Jommu ob prisotnosti vojnega ministra generala Hadžića, ministra za zgradbe Trifunovića in ministra brez listnice Svegija. Predsednika vlade je zastopal generalni inspektor ministrstva za notranje zadeve Gjorgje Gjorgjević. Razen imenovanih so prisostvovali svečanosti mnogoštevilni odlični predstavniki raznih humanitarnih in kulturnih društev v Beogradu. Nj. Vel. kraljica Marija je prišla v oficirski dom ob 11. dopoldne v spremstvu dvorne dame ge. Djundjerske, maršala dvora Dimitrijevića in podpolkovnika Pogačnika. Ko je Nj. Vel. kraljica Marija stopila v dvorano, je nastalo navdušeno vzklikanje kraljici. Nova zastava mestnega odbora, ki je zelo lepa in z zlatom vezena, je bila pritrjena pred kraljično ložo. Takoj po njenem prihodu so se začeli verski obredi, ki so jih izvršili prota Vaza Branković za pravoslavne, dr. Wagner za katoličane in Talić za muslimane. Zastavo so poskropili z blagoslovljeno vodo. Po končanih obredih je vzel kapetan Čerger zastavo ter jo odnesel v spremstvu predsednika mestnega odbora Peleša in podpredsednika Wagnerja ter predsednika oblastnega odbora Kocha pred Nj. Vel. kraljico. Viceadmiral v p. Koch je izročil Nj. Vel. kraljici kladivo, s katerim je zabila kraljica v drog zastave žeblice za Nj. Vel. kralja, zase, za prestolonaslednika Petra, princa

Pvla in princeso Olgo. Nato je privezala k zastavi zelo lep trak sinje barve. Na njem je zapisana v zlatu beseda »Marija«. Nato je viceadmiral v p. Koch prečital povelje Nj. Vel. kraljice Marije. Povelje se glasi:

Upravi mestnega odbora Jadranske straže v Beogradu!

Pod zaščito mojega prvorojenega sina prestolonaslednika naj se z blagoslovom božjim v senci prednikov ter padlih viteзов in zmagovalcev ponosno vije Stražni vitezov. V tem praporu naj Stražino članstvo gleda svojo čast, v njem naj išče moč in vero v sebe. V njem naj najde navdušenje za svoje plemenito delo. V njem naj se napaja z ljubeznijo za svojega kralja in domovino. Naj privleče ta zastava, ki je sveto znamenje Jadranske straže k plemeniti akciji za kralja in domovino prestolniško mešanstvo, naj bo simbol vztrajnih stremljenj v izvajanju vzvišenih ciljev Jadranske straže. To je naša želja in pozdrav današnji dan.

Dano v prestolniškem mestu v Beogradu, dne 18. januarja 1931, Marija.

Ko je prečital viceadmiral v p. Koch povelje, je nastalo v dvorani navdušeno vzklikanje Nj. Vel. kraljici. Predsednik mestnega odbora Dušan Peleš je imel nato govor, na kar so nastale ponovne ovacije Nj. Vel. kraljici. Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu. Glasba je intonirala konec vojaške molitve, pred odhodom Nj. Vel. kraljice pa državno himno. Ko je kraljica odhajala, so ji prisotni ponovno priredili navdušene ovacije.

O našem kmetu

Predavanje F. S. Finžgarja v Filharmonični dvorani

Vnedeljo dopoldne se je po daljšem predelku vršilo drugo predavanje cikla, ki ga je za leto pripravil Slavistični klub na naši univerzi, in sicer je pred nabito polno Filharmonično dvorano govoril pisatelj in župnik F. S. Finžgar o slovenskem kmetu. Predavanje je poleg številno zastopanega našega kulturnega sveta in mladine prihitelo poslušati tudi mnogo širšega občinstva, ki ga je privabilo popularno predavateljevo ime in živa zanimivost snovi. Saj je vsaj naši mestni družbi, predvsem pa inteligenci, tekla zibel v kmečkih kočah, in ravno dejstvo, da naš mestni človek in naš takozvani kulturni delavec polagoma tako rad pozabi in zavrže to svojo edino bogato dediščino, je eden najtežjih vzrokov vseh naših narodnih in kulturnih zmed in težav. Predavanje pisatelja Finžgarja ni bilo učena analiza našega kmeta in silnih snovnih vezi, ki ga priklepajo na grudo in na delo. Toda njegovo predavanje je bilo živo, resnična podoba slovenskega človeka, iz kakršnega smo pravzaprav mi vsi in ki je še danes temelj vsega in ki bi po vsej pravici moral biti tudi zadnja instanca za vse, kar se v našem življenju in v naši kulturi godi. In njegovo predavanje je bilo smeli poziv vsem mladim, naj bi se za probleme našega kmečkega človeka in njegovega življenja zanimali malo drugače, kakor se zdaj — tu je v resnici svet, v katerega bodo naši mladi znanstveniki, filologi, literati in vsi šele morali prodreti.

Kar se tiče religije našega kmeta, je predavatelj narahlo zavrnil svoječasno izraženo tezo mlade katoliške generacije, da bi bila vera slovenskega kmeta samo zunanja in prav nič doživljiva. Religija je osnovna norma vsega življenja našega kmeta, religija je eno najnujnejših orožij v njegovi življenjski borbi, ki je vse drugače kakor pa borba industrijskega proletarja navezana na vse polno neznanjih, nepričakovanih elementarnih sil, proti katerim se človek v resnici ne more postaviti z nobenim stvarnim orožjem. S svojim intimnim verskim gledanjem prepaja naš kmet ves svoj svet, on ne tehta in ne raziskuje kakor racionalistični meščan, temveč vse na preprost način razumeva s svojimi religioznimi sredstvi. Naš kmet je v svoji veri konkreten in glasen, on veruje sredi svojega delavnika, in včasih gre in vero

narahlo tudi prilagodi svojemu življenju. Te svoje misli je predavatelj podprl s nekaterimi živahnimi zgledmi: o kmečkem fantu, ki je šel za svojega prijatelja krivo pričeval, a se v petek ni maral dotakniti klobase; o kmečki morali, ki obsoja tatvino kot najgrši greh, o lovskih tatovih, »divjih lovcih« pa vidi vse časti vredne heroje itd.

Potem je predavatelj prešel na govor slovenskega kmeta: njegov izraz je konkreten in krepek, pregovor njegova filozofija. Bogastva besednega zaklada, ki jih krijejo slovenske vasi, predvsem Premurje in Koroška, še čakajo, da jih bodo prišli dvigniti mladi rodovi, dokler jih ne bo preplavila in pogubila civilizacija, ki prodira iz mest. — O konservativnosti slovenskega kmeta, ki so jo že prav toliko grajali kakor njegovo baje površno vernost, je predavatelj dejal, da je eden najmočnejših stebrov, ki je pomagal do danes ohraniti našega človeka in našo zemljo navzlic vsem svojim vplivom, pod katerimi je naš narod v zgodovini živel. Potem je hvalil gostoljubnost naših kmečkih hiš in ljubezen, ki jih družijo v sosesčini, da si pomagajo v delu in da si ob vseh neizprosni priskočijo na pomoč. Kakor je neomajen v veri in ljubezni, prav tako je pa dosleden in neizprosni v sovražstvu in neveri, kadar zapade vanjo. Kmet, ki je zasvožil svojega soseda, ne opusti nobene sredstva, da bi ga ugonobil. Kmet, ki je izgubil Boga, pa prav tako ne odjenja, dokler ne ugonobi sebe in svojih: tako nzenosno mu je živeti brez vere.

Potem je predavatelj toplo govoril o družinskem življenju našega kmeta. Kmečka družina živi prirodno in zadržano, mož je v nji suveren vladar, žena suverena kraljica, drug brez drugega po navadi ne ukrepata ničesar. Stara kmečka modrost pa vendar uči, da mora mož v prvih štirinajstih dneh ženo s polenom tega hudiča rešiti. Delo je temelj družine, delo je vez, ki jih spaja vse, delo je vzgoja otrok. V ljubezni so kmečki ljudje malo redkih besedi med seboj, ne poljubljajo se toliko kakor gospoda, pa je menda vendarle več ljubezni med njimi. Zato pa ima naša kmečka mati v slovenskem slovu spomenik, kakršnega ne premore nobena druga literatura. Hkrati bogastvo naše ljubavne narodne pesmi, je tudi še delo,

ki čaka mladega rodu. O vasovanju, ki je v navadi na vasi, je predavatelj dejal, da je v njem mnogo manj pohujšanja, kakor se pogostem misli, to je vse skupaj samo preprosto, lepo trudurstvo, ki ga zelo po redkem skali brezsrčna kvanta. O snubitvah, ki se na deželi pogostom vrše bolj po gospodarskih vidikih, kakor po srčnih nagnjenjih, se je predavatelj prav tako izrazil povoljno: tudi taki zakoni so dobri, družijo jih delo in zvestoba, ki poganja iz vere.

Končno je pisatelj Finžgar govoril o državni zavesti našega kmeta. Te zavesti naš kmet v zgodovini nikoli ni imel, saj je zmirom živel pod vladami in v državah, ki niso bile njegove. Pomankanje državne zavesti se je zlasti kazalo v njegovem odnosu do armad, ki jim je moral služiti: za nobeno vojsko se ni nikoli ogrel, iz vsake je najrajši dezertiral. — Sele v desetih letih Jugoslavije se je v tem pogledu preokrenilo dokaj na bolje, naš kmet je začel čutiti, da gre tu za njegovo stvar in da je nova država njegova. Od modrega vzgojnega dela zavisi, kako naglo bo šel razvoj v tem pravcu navzgor.

Za zanimivo predavanje, ki mu je občinstvo pozorno sledilo do kraja, se je na koncu na kratko zahvalil predsednik Slav. kluba Petre. — fr.

Zanimivo predavanje o stavnih strojih

Ljubljana, 18. januarja.

V nedeljo, 18. t. m. ob 9. in pol predpoldne je priredila Faktorska Zveza za Slovenijo v mali dvorani hotela »Union« predavanje o stavnem stroju »Linotype«. Številen obisk iz strokovnih vrst in ostalih interesentov je pričal o najširšem interesu, ki ga posvečuje ljubljanska tipografska reprezentanca danes brez dvoma najpopolnejšemu in najbolje uveljavljenemu tipu tiskarskega stavnega stroja, to je Mergenthalerjevemu Linotypu. Navzoče občinstvo in posebej zastopnika tovarne Mergenthaler v Berlinu, g. Franca Pecha, je v uvodnih besedah pozdravil g. Ojstriš, tehn. ravnatelj tiskarne Merkur, nakar je v bistvenih točkah očrtal življenjski potek izumitelja in konstruktora Linotyp sistema, Otmarija Mergenthalerja, čigar iznajdba pomeni v razvoju človeškega napredka na tehnično-kulturnem polju toli dalekosežno in zadnjih sto let spopolnjevanja tiskarske stroke gotovo neprecenljivo vrednost. Po podučnem uvodnem predavanju, v katerem je mogel g. Ojstriš radi ozko odmerjenega okvirja le v najvažnejših obrisih povdarjati pomen stroja Linotyp, je sledila glavna točka sporeda, film, ki je nazorno in detajlno prikazal ustroj stroja samega in njega fabrikacijo v Mergenthalerjevih tovarnah, edinih, ki izdelujejo po iznajdbi imenovane Linotype. V predigri smo prisostvovali svečanostim o priliki odkritja spominske plošče Otmariju Mergenthalerju na njegovi rojstni hiši v Hachtelu v Nemčiji (roj. 1854), v sledečih treh delih pa smo se seznanili ob zvokih spremljajoče glasbe v postopnem redu z montažo strojev glavnih sestavnih delov, s temeljnimi principi konstrukcije in manipulacije in nazadnje s fa-

brikacijo strojevih delov v delavnicah samih. Ogromen obrat, čigar vsestranost in preciznost so dale prilično slutiti smotrno razpredeljenje slike, je držal navzoče v napeti pozornosti prav do konca, in se zato prirediteljem najhvaležneje zahvaljujemo, da so oskrbeli tudi za ljubljanske interese tipografske stroke odlično priložnost bližnjega seznanstva s toli edinstvenim predstavnikom tehničnega in kulturnega napredka, kakor je sistem Linotyp. Želimo še več tovrstnih predavanj, baš danes, ko nam je procvit in razvoj v naši državi timbolj pri srcu. — ec.

Svetosavska proslava

Pravoslavna občina v Ljubljani priredi tudi letos svojo proslavo in sicer v torek 27. t. m. na Taboru v Sokolskem domu.

Na sporedu letošnje proslave bo poleg drugih točk tudi scena v alegoričnih slikah iz zgodovine jugoslovanskega razvoja. Pri tej sceni sodeluje članstvo Sokola I. in vojaštvo 40. pešpolka. To sceno je sestavil in vodi g. Rudolf Ryška, besedilo je spisal g. dr. Ivan Lah in muzikalno kompozicijo je zložil dirigent brnske opere g. Antonin Balatka.

Scena je razdeljena na štiri glavne dele:

Prične se s slavo Dušanovega carstva in vodi na nesrečne Kosovske poljane do tja, ko Kosovska devojka nudi zadnje kapljice umirajočim junakom. Prihajajo vile, ki žalujejo nad propastjo nesrečnega naroda. Zaslužjen narod mora dati cvet ženstva v hareme svojega sovrana. Guslar je edini, ki s svojimi junaški mi pesmimi spodbuja v narodu svež duh in za vest. Junaški svečeniki so se postavili na čelo naroda, ki je po stoletjih izvajal zopet svojo samostojnost, a ti se niso zadovoljili sam s tem, temveč so polagali glavno važnost na prosvetni in kulturni procvit naroda. Nastopila je nova doba, s katero se je pa pojavil tudi nov neprijatelj s severa. Dvoglavni črni orol je napadel mirno živeči narod. Započel je težak boj, a junaški srbski narod se ni vdal. Samozavest, junaštvo in vera v resnico je njemu rodila moč in zmago.

Revolucionarni pokret, ki se je globoko za rezal v srca Jugoslovancev, živečih pod tujim jarmom, ni miroval, združil se je v skupno idejo, katere je vsem rodila današnja Jugoslavijo.

V smrt, ker ni mogla na kolino

kamor so šli njeni otroci — Nenavadna samomorilka.

Murska Sobota, 18. januarja.

V nedeljo zjutraj je umrla v tukajšnji bolnici starejša ženska Horvat Terezija iz Bogojine, ki si je v samomorilnem namenu prerežala vrat.

Po večdnevem trpljenju se ji je namen posrečil in v velikih mukah je izdihnila. Vzrok njenega samomora je pa res nenavaden.

Ko so jo v bolnici vprašali, zakaj si je v samomorilnem namenu prerežala vrat, je odgovorila da samo zato, ker ni mogla iti na kolino, kamor so šli njeni otroci. Zaradi take zadeve si menda še nobena ženska na svetu ni vzela življenja.

Konferenca rudarsko-strokovnih organizacij v Trbovljah

Rudarsko ministrstvo Bratovskih skladnic ne bo dalo iz rok — Rudarji pri ministru g. inž. Sernecu in ministru g. Preki

Danes ob 10. uri dopoldne se je vršila v tukajšnjem Delavskem domu pomembna konferenca rudarskih strokovnih organizacij Dravske banovine, ki jo je sklicala ljubljanska Delavska zbornica radi posvetovanja o ukrepih, ki bodo potrebni, da se obstoječa rudarska kriza zajezi. Te konference so se udeležile II. skupina rudarske zadruge, ZRJ, NSZ in JSZ s svojimi delegati iz vseh rudarskih revirjev Dravske banovine. Delavsko zbornico je zastopal njen tajnik g. Filip Uratnik, glavno Bratovsko skladnico pa njen podpredsednik g. Šober iz Zagorja, ki se je pravkar vrnil iz Beograda, kjer je z ostalimi delavskimi delegati interveniral pri ministrstvu za šume in rudnike in v socialnem ministrstvu radi priključitve Bratovskih skladnic splošnemu delavskemu zavarovanju. — Iz referata g. Šoberja je bilo razvidno, da je imela intervencija v ministrstvih uspeh, kajti minister za šume in rudnike g. inž. Dušan Sernec je deputaciji, ko mu je predložila sklenjene resolucije, zagotovil, da bodo rudarske Bratovske skladnice ostale kot doslej še nadalje pod njegovo kompetenco in da naj bodo rudarji radi tega pomirjeni. — Tudi minister za socialno politiko g. Preki ni ugovarjal željam rudarskih deputacij, vsled česar rudarsko delavstvo lahko s sigurnostjo računa, da bodo rudarske Bratovske skladnice ostale od novega zakona o socialnem zavarovanju nedotaknjene.

Glede obstoječe situacije v rudarskih revirjih je referiral tajnik Delavske zbornice g. Uratnik iz njegovega referata je razvidno, da je situacija najtežja v kočevskem rudarskem revirju. — Delavska zbornica zbira sedaj podatke o težkem socialnem stanju rudarskega delavstva in o posledicah, ki so nasledile temu socialnemu zlu, ki traja že celo leto ter upropašča ne le cele rudarske družine, marveč tudi izpodkopa existenco ostalim pridobitnim slojem v rudarskih revirjih. — Na podlagi podatkov bo delavska zbornica sestavila obširen in v vseh podrobnostih utemeljen elaborat, ki ga bo predložila gospodu banu posebna delavska deputacija, sestojeca iz delegatov Delavske zbornice

ter vseh rudarskih strokovnih organizacij. — Treba bo namreč pravočasno, t. j. še pred potekom stare in pred sklepom nove pogodbe za dobavo premoga državnim železnicam opozoriti vse merodajne faktorje na nevarnost in kritično stanje v rudarskih revirjih ter vložiti potrebne peticije, da se uvoz tujega premoga bodisi omeji ali pa sploh ustavi, rudnikom Dravske banovine pa se naročila za dobavo državnim železnicam zvišajo za toliko, da bo rudarsko delavstvo zopet redno zaposleno.

Oba referata so delavski delegati odobraval z željo, da bi bili vsi iznešeni predlogi in sklepi čimprej realizirani, da se odvrne preteča še hujska kriza.

Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se z delegatom glavne bratovske skladnice, ki mu je glede intervencije v ministrstvih izjavil: »Gospod minister za šume in rude inž. Dušan Sernec nas je prijazno sprejel ter nam je, ko smo ga prosili, da bi ostala Bratovska skladnica še nadalje pod njegovo kompetenco, izjavil, da rudarsko ministrstvo Bratovskih skladnic ne bo dalo iz rok in da naj bo glede tega rudarsko delavstvo pomirjeno. Tudi g. minister socialne politike Preki se ni protivil naši želji ter nam je zagotovil, da bo potrebno ukrenil, da ostanejo rudarske Bratovske skladnice še nadalje samostojne. Priporočil pa je, da si naj dobro premislimo, kajti splošno delavsko zavarovanje se bo še znatno izboljšalo in ni izključeno, da bo potem Bratovska skladnica na slabšem, če se ne bo priključila.

Ministra za šume in rudnike g. Serneca smo pri tej priliki tudi prosili za pomoč, da se obstoječa rudarska kriza kakorkoli omili. Gospod minister nam je izjavil, da se bo situacija v kratkem izboljšala, ker se vršijo v prometnem ministrstvu že sedaj pogajanja za zvišanje premogovnih naročil pri privatnih rudnikih. Delavske delegacije so z izvršenimi intervencijami v obče zadovoljne, ker so trdno uverjene, da bodo zagotovili, ki so jih dali gospodje ministri delegatom, v polnem obsegu uresničena.

Gledališče

Faust

Gounodov Faust je opera, ki je stalno na repertoarju vseh gledališč in ki ima svojo stalno publiko. Pri nas je bila v nedeljo podana z novo Margareto, gospo Gjungenac-Gavellovo. Sopranistka Gavellova je sedaj tedna članica naše opere in moram takoj ugotoviti, da je uprava s tem angažmanom imela izredno srečo — zamašila je najobčutnejšo vrzel v svojem opernem ansamblu. Odlične kvalitete ge. Gavellove smo poudarjali ob priliki njenih gostovanj v Onjeginu, Prodani nevesti, v Madama Butterfly in v Berliozovem Faustovem prokletstvu. Kot Margareta v Gounodovi operi je izpolnila vse zahteve, ki jih stavi ta vloga na pevko in na igralko. V svojih kretnjah je čisto individualna, skrajno ekonomska, igra izdela vzorno, v najmanjše podrobnosti, doživlja na odru in se ne ponavlja. Prepričan sem, da ima pri tem znatno zaslugu njen soprog, odlični režiser dr. Branko Gavella, ki je tudi letos postal reden član naše drame. Ne vem, koliko napora je bilo potrebno, da smo pridobili oba za Ljubljano; naša dolžnost je, da ju tudi obdržimo. Kot Margareta je gospa Gavellova pokazala iznova svoj bogati glasovni obseg in plemenito interpretacijo. Arij o biserih je odpeela s tako lahkoto in elanom, da jo je bilo čudovito poslušati. Mislim, da je po njeni zaslugi na našem odru Faust zopet oži-

vel. Tudi Križaja sem slišal kot Mefista prvič. Križaj je prav v vseh vlogah odličan, vedno silajno pri glasu in prinese vsakokrat kaj novega na oder. V ostalih vlogah so bili vsi na mestu, Fausta je pel Kovač, ki sem o njem na tem mestu že poročal. Dirigent Švara je opero zlasti dinamično obnovil. Slavko Ostere.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 20. januarja: Zaprtlo.
Sreda, 21. januarja: »Trije vaški svetniki«, premijera. Red E.
Četrtek, 22. januarja: Zaprtlo.
Petek, 23. januarja: »Mercadet«. Red D.

Opera.

Torek, 20. januarja: »Mignon«. Gostovanje Julija Beletta. Red A.
Sreda, 21. januarja: »Nina nana, punčka moja«, Figurine. Red D.
Četrtek, 22. januarja: »Cosi fan tutte«. Gostovanje Julija Beletta. Red C.
Petek, 23. januarja: Zaprtlo.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 20. januarja ob 20. uri: Plesni večer Olge Solovijove. Izven.
Sreda, 21. januarja: Zaprtlo.
Četrtek, 22. januarja ob 20. uri: »Grof Luksenburg« ab. C. Kuponi.

Dnevne vesti

— G. ban dr. Marušić Drago in pomočnik bana g. dr. Pirkmajer Otmar danes v torek 20. t. m. in v petek 23. t. m. zaradi zasedanja banskega sveta ne bosta sprejemala strank.

— Finančni direktor g. dr. Povalej Josip je na službenem potovanju. V četrtek 22. t. m. bo v poslopu davčne uprave v Celju od 10. do 12. ure sprejemal stranke.

— Imenovanje apelacijskih sodnikov. Deželnemu sodišču v Ljubljani dodeljeni sodniki dr. Milko Gaber, dr. Rudolf Sajovic in dr. Vinko Strasser ter pravosodnemu ministrstvu v Beogradu dodeljeni namestnik državnega tožitelja dr. Lavo Mastnak so postavljeni za apelacijske sodnike pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani.

— Francosko odlikovanje. Predsednik francoske republike je odlikoval z redom Legije časti oficirske stopnje pomočnika ministra za notranje zadeve g. Dobrico Latkovića.

— Jugoslovansko društvo za zatiranje raka je imelo v nedeljo letno skupščino v Beogradu ob navzočnosti zastopnika Nj. Vel. kralja polkovnika Petrovića. Po letnem poročilu in pozdravu kraljevega zastopnika, ki je želel društvu mnogo uspeha in napredka, in po poročilu dr. Körblerja o pododbora v Zagrebu, so bili izvoljeni za novo upravo vsi stari člani z dr. Jovanovićem kot predsednikom. Ljubljano zastopata v upravi dr. prof. Zalokar in dr. Šlajmer, Maribor pa primarji dr. Černić.

— Beograd bo dobil skoro krematorij. Kakor je znano, obstoja v Beogradu društvo »Ogenj«, ki ima nalogo zgraditi v Beogradu krematorij. Sedaj so tudi v Zagrebu in v Novem Sadu ustanovili podobore tega društva z istim ciljem. Pred mesecem je bila delegacija društva pri beograjskem načelniku in mu izročila prošnjo za zgradbo krematorija v Beogradu. Krematorij bo stal 1.400.000 Din.

— Solno skladišče na Sušaku. Ministrstvo za javna dela je odobrilo načrt za zgradbo solnega skladišča na Sušaku, ki bo stal 1.081.000 Din.

— Poroke. Včeraj dopoldne sta bila poročena na Viču g. Mirko Knez, posestnik in uradnik tobačne tovarne in gđ. Minka Pance ter g. Joško Zavašnik, uslužbenec tobačne tovarne in g. Minka Knez, vsi iz uglednih rodbin iz Viča. V nedeljo sta pa bila poročena na Brezjah tajnik gremija trgovcev g. Lofze Šmuc in gđ. Bojana Likar. Čestitamo!

— Odprta noč in dan so groba vrata. Na Viču je po dolgi in težki bolezni umrl g. Dominik Battelino iz znane rodbine stavbenikov na Viču. Pokopali ga bodo danes popoldne ob 15. uri iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališču na Viču. Naj v miru počiva, žalujočim naše sožalje. — V St. Vidu nad Ljubljano je umrla trgovka Justa Rozmanova, rojena Lavš. Pokopali jo bodo danes ob pol 9. uri na pokopališču v St. Vidu. N. p. v m.

— Nabava branikov za državne zastave. Na podlagi člena 82. zakona o državnem računovodstvu razpisuje direkcija državnih železnic v Sarajevu dve javni ofertalni licitaciji za nabavo branikov in posameznih delov, tipa »Kurbel«. Licitacija se vrši 5. februarja t. l. ob 11. dopoldne v gradbenem oddelku omenjene direkcije. Licitanti so dolžni položiti kavejco na glavni blagajni direkcije ali glavne direkcije v Beogradu do 10. ure dopoldne istega dne. Kavejca je za naše državljane 5, za inozemske pa 10-odstotkov ponudbene vrednosti po odredbah § 58 zakona o državnih železnicah in § 24. pravilnika o izvršitvi odredb odstavka b) omenjenega paragrafa. Točni pogoji se dobe proti 10 Din v finančnih znakih vsak dan dopoldne v gradbenem oddelku direkcije v Sarajevu soba 14-III. Iz pisarne direkcije državnih železnic v Sarajevu štev. 3987-III.

— Nabavke platna za državne zastave in zastore pri oknih. Na osnovi člena 82. zakona o državnem računovodstvu razpisuje direkcija državnih železnic v Sarajevu dve javni ofertalni licitaciji za nabavo platna za državne zastave in zastore pri oknih. Licitacija se vrši 7. februarja t. l. ob 11. dopoldne v gradbenem oddelku omenjene direkcije. Licitanti so dolžni položiti kavejco na glavni blagajni direkcije ali glavne direkcije v Beogradu do 10. ure dopoldne istega dne. Kavejca znaša za naše državljane 5 odstotkov, za inozemske pa 10 odstotkov ponudbene vrednosti po odredbah § 58. zakona o državnih železnicah in § 24. pravilnika o izvršitvi odredb odstavka b) omenjenega paragrafa. Točni pogoji se dobe proti 10 Din v finančnih znakih dnevno dop. v gradbenem oddelku direkcije v Sarajevu s. 14-III. Iz pisarne direkcije državnih železnic v Sarajevu D. 4025-III. 1930.

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev. 398

— Velik ples Jadranske straže v slovanskih narodnih nošah bo 24. januarja 1931 v Unionski dvorani v Ljubljani. 365

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 166

— Debela Roza je umrla. Tudi Ljubljanačano znana debela Roza, ki smo jo nekajkrat videli v protoru na veleseslaju, je umrla na svojem domu na Bavarskem. Njen impresarij je bil Feigl st. iz dunajskega Pratra, ki je potoval z njo zadnje čase po vseh državah na Balkanu. Roza je bila stara komaj 23 let in je tehtala nazadnje 270 kg. Zbolela je v Pragi. Dobila je hudo angino in ko so zdravniki ugotovili, da ni več rešljiva, jo je impresario odpeljal z avtom v rojstni kraj, kjer je mirno izdihnila.

— Kandidatinja za mis Jugoslavija 1931. V uredništvu »Vremena« v Beogradu še vedno izbirajo najlepša dekleta iz države, ki bodo kandidirala v ožji volitvi za najlepšo Jugoslovanko. Za Ljubljano je bila izvoljena gđ. Marica Zirovnikova, ki bo, sedeč po sliki, ki jo objavlja »Vreme«, z drugimi lepoticami z uspehom tekmovala za mis Jugoslavije 1931.

— V Beogradu si je skušala na prav strašen način končati življenje Zofija Tatić, stara 27 let. Polila se je s špiritom in se zažgala. Težko opečeno so odpeljali v bolnico.

— Vreme. Včeraj zjutraj ob 7. uri je kazal barometer v Ljubljani 761, v Mariboru 749.4. Termometer v Ljubljani —2.5, v Mariboru —2. V Ljubljani je pihal severozapadni, v Mariboru je bilo mirno. Popolnoma megleno je bilo v Beogradu in Sarajevu, drugod v državi pa jasno. Snežilo je samo v Sarajevu (1 mm), deževalo pa v Kumboru (1 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 6, najnižja pa —5.4, v Mariboru —2, v Mostaru 0.3, v Zagrebu —2, v Beogradu —2 in v Sarajevu —5.5 C.

Ljubljana

Torek, 20. januarja 1931., Fabjan in Sebastian. Pravoslavni: 7. januarja, Zbor Ivan. K.

Nočno službo imata lekarni Sušnik na Marjiniem trgu in Kural na Gospodarski cesti.

— Sokol I. Ljubljana-Tabor opozarja ponovno svoje članstvo, da bo glavna skupščina danes v torek 20. t. m. ob 20. uri na Taboru ter vabi obenem k polnoštevilni udeležbi. Zdravo. —

— Lep Slovanski večer. V soboto je bil na Taboru tradicionalen Slovanski večer, katerega pokrovitelj je bil Nj. Vel. kralj. V okrašenih dvorani so se zbrali odlični zastopniki naše javnosti s pomočnikom bana g. Pirkmajerjem in divizionarjem g. B. Ilićem, ki je otvoril ples z gospo Pirkmajerjevo. Večer je potekel zelo živo, udeležba je bila velika, občinstvo izbrano, da je prireditelj po vsej pravici zaslužila ime elitna prireditelj. Pozornost so vzbujale zlasti dokaj številne dame z lepimi toaletami.

— Matija Jama razstavlja. Včeraj dopoldne se je v Jakopičevem paviljonu tiho in brez ceremonij otvorila otvorila razstava Jamovih del. V obeh stranskih prostorih paviljona je umetnik razstavil 77 pokrajin, portretov in studij v olju, akvarelu itd., niz lepih vtisov in podob, ki jih je nabral po vsej naši domovini od Bleda do Plitvice in Korane. O razstavi, katere obisk pričakujemo vsakomur, ki mu je še naše umetnosti mar, bomo strokovno poročilo še prinesli.

— Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo v četrtek 22. januarja ob pol 9. uri zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezde«. V ciklu predavanj »Ljudske univerze« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu »Socialne in gospodarske razmere v rimski državi ob času apostola Pavla«. O tem predmetu izpregovori monsignor prof. dr. Josip A. Ujčić. Gospod predavatelj je znan govornik, ki zna hitro pridobiti poslušalce z zgovorno besedo in duhovitim obravnavanjem predmeta. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

— Seja odbora podr. Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani bo drevi ob 1/2 20. uri v prostorih Kmetijske družbe.

— Društvo »Pravnik« vabi na predavanje, ki se vrši v sredo dne 21. januarja t. l. točno ob šestih popoldne na sodišču štev. 79. Predava: gosp. univ. prof. Aleksander Makleov: »Psihologizacija in kazensko pravo«.

— V ljubljansko splošno bolnico so prepeljali 4 ponesrečence: Valentin Marolt, kajžar iz Gaborja, obč. Trebeljevo, si je doma pri sekanju odsekala kazalec leve roke. — Mlaja Adamović, prodajalec cvetlic iz Sp. Šiške je padel pri gorenskem kolodvoru in si poškodoval levo nogo. — Petra Blažina, 21 letnega posestnika s sina iz Gorjua, obč. Srednja vas, je ponoči v Bohinjski Beli ustrelil neznanec v levo roko. — Akademik France Derganc se je na križišču Zaloške ceste in Stare poti zaletel s kolesom v tovorni avto tovarne »Saturnus« in zadobil hude notranje poškodbe.

— Mestni avtobusi v likvidaciji. K temu nam še poročilo pojasnjuje Splošna maloželezniška družba: Začetkom lanskega leta je sklenila uprava Splošne maloželezniške družbe, da postopoma opusti vse daljše zunanje avtobusne proge, in da vzdržuje promet samo v mestnem pomerju. V smislu tega sklepa je Splošna maloželezniška družba opustila že lansko leto promet na progi Ljubljana — Medno in Ljubljana — Medvode — Kranj, sedaj pa je opustila tudi obratovanje na progi Ljubljana — Cerklje — Kranj, tako da bo obratovala odselek samo na progi Vič — Ježica — Črnuče.

— V zvezi z opustitvijo proge Ljubljana — Cerklje — Kranj je odprodala družba tudi en avtobus znamke Gräf & Stift, in sicer trditelj Jugopromet, družbi z o. z. v Ljubljani. Kar se pa tiče trditve, da namerava družba opustiti oz. prodati tudi progo Vič — Ježica — Črnuče, pa sporočamo, da je svojčas uvedla mestna občina Ljubljanska avtobusni promet na tej progi prehodno do zgraditve električne cestne železnice na Vič in Ježico. Električna cestna železnica na Vič bo zgrajena in stavljena v promet letos meseca junija, nakar pride na vrsto tudi Ježica. Dokler pa ne bo zgrajena in stavljena v promet cestna železnica, družba sploh

ne namerava opustiti avtobusnega prometa na progi Vič — Ježica — Črnuče.

— Danes prvič v letošnji sezoni »Mignon«. Delo je polno lepih melodij ter žive vsebine. V partiji Lotharia nastopi naš rojak g. Betetto, sedaj član velike državne opere v Monakovem. Odlični basist gostuje na našem odru samo nekaj večerov. Lothario je ena izmed njegovih najboljših partij. V naslovni partiji nastopi gospa Zlata Gjungenac-Gavella, ki je znana kot sopranistinja in igralka odličnih kvailtet. Tenorsko partijo Viljema poje g. Vičar. Opero dirigira g. Neffat. Predstava se vrši za abonma A.

— Vsi, ki imajo dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, morajo vložiti prijavo teh dohodkov v času od 29. januarja do 20. februarja 1931. Davek na rente se plača od dohodkov iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezani robenemu drugemu, ta ku to je zemljarini, zgraditvi, pridobitvi, družbenemu in uslužbenemu davku.

— Okrasno grmičevje in drevje na vrto bo predmet predavanja, ki ga bo imel v sredo 21. t. m. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi ob 19.45 upravitelj mestnih vrtov g. Tine Lap. Nadvse zanimivo predavanje bodo tchnile krasne skulpturne slike. — Ker ni vstopnine, naj ga nihče ne zamudi!

— Tatvina obleke v Mostah. Zagarju Albinu Južini, stanujočemu v Zadržni ulici 12, obč. Moste, sta bila okoli 18-15 ure ukradena skozi odprto okno kletnega stanovanja črna moška suknja, vredna 250 Din in črna ženska mantilja vredna 300 Din.

— V čakalnici kina Matice ukradena. Zasebnica Zofija Zagarjeva, stanujoča v Suvoborski ul. 35, je prijavila policiji, da je bila ukradena njena šletni hčerki Ludmili v čakalnici kina Matice med 15. in 17. uro boa, vredna 300 Din.

— Vlom v šupo. Alojzij Šešek, prevoznik, stanujoč za gradom št. 3, je prijavil policiji, da mu je bilo v noči od sobote na nedeljo vlomljeno v šupo na Dolenjski cesti. Nezman vlomilec mu je odnesel: 2 avtomobilska magneta in del magneta, električno ročno žarnico, aparat za olje, 5 motornih sveč, francoza, klešče, ključavničarje in medenine v skupni vrednosti 5380 Din. Šešek je imel te predmete shranjene v šupi v poslopu bivše vnovčevalnice. Vlomilec je prišel v šupo najbrže od zadaj z dvorišča pod gozdom Golovec in po izvršeni tatvini tudi odšel po isti poti. Vse okoliščine pričajo, da je moral biti vlomilec dobro poučen, kaj se nahaja v šupi. V šupi je bilo še več motorjev in raznih delov od motornih vozil, ki pa se jih vlomilec ni dotaknil. O dogodku so bile takoj po odkritju vloma obveščene vse policijske postaje kakor tudi oddelek policijskih detektivov.

— Med predstavo ukradena torbica. Delavka tobačne tovarne Antonija Muihč z Viča 147 je prijavila policiji, da ji je bila minulo soboto med 20. do 22. ure v društveni dvorani na Glincah ukradena pletena ročna torbica z dvema ključema, rokavicami in 3 Din v skupni vrednosti 50 Din.

Maribor

— m Bogojavljenje. Na zelo slovesen način je tukajšnja pravoslavna župnija proslavila včeraj praznik blagoslavljenja vode. Po obredu v kapeli so šli verniki, vojaki in civilisti z godbo na čelu v procesiji na Trg svobode, kjer je g. prota Trbojević krog 11. ure izvršil ostali obred blagoslavljanja.

— m Smrti. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Ivan Narath, železničar v p. 72 let; Jakob Herič, delavec, 54 let; Alojzij Zalar, čevljarški pomočnik, 35 let; Alojzij Farkaš, ključavničarski vajenec, 16 let; Elizabeta Lovrenčičeva, žena pekoveškega mojstra, 56 let; Franc Trobej, strojevodja v p. 74 let; Ivan Lorbek, nadspovednik v p. 59 let in Vida Spindlerjeva, hči posestnika, 16 let.

— m Občni zbor Društva rezervnih častnikov. V nedeljo so pri »Orlu« zborovali tudi rezervni častniki pod vodstvom predsednika g. Jakoba Perhava. Iz poročil sledi, da je društvo v preteklem letu uspešno in agilno delovalo. Pri volitvi je bil skoraj v celoti izvoljen dosednji odbor. Občnemu zboru so prisostvovali tudi mestni poveljnik general D. Pavlović, polkovnik Putnikovič in številni drugi aktivni častniki.

— m Iz gledališča. V režiji g. Vladamirja Skrbniška se pripravlja v drami duhovita Shawova družabna komedija »Ljubimec«; v režiji g. Truhoviča pa v opereti romantična Leharjeva »Ciganoska ljubezena«.

— m Razid Društva stanovanjskih najemnikov. Nedeljski občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov v hotelu »Zamorec« je bil prava slika žalostnega konca. Društvo je sklenilo, da preneha obstajati.

— m Današnji baletni večer. Danes zvečer ob 20. uri bo imel Maribor priliko seznaniti se v Narodnem gledališču s plesno umetnostjo zelo nadarjene Rusinje Olge Solovjeve. Solovjeva se je šele pred kratkim vrnila iz Amerike, kjer je dosegla krasne uspehe. Spored večera bo zelo pester.

— m Občni zbor Društva hišnih posestnikov. V nedeljo dopoldne je bil v hotelu »Orel« letošnji občni zbor Društva hišnih posestnikov, katerega se je udeležilo 100 članov. Otvoril in vodil je zborovanje dosednji predsednik g. Julij Glaser, ki je po devetletnem delu sam podal ostavko na svojo društveno funkcijo. Tajniško poročilo je nato podal g. Hinko Sax in iz tega posnemamo, da je društvo 670 članov, dočim je vseh hišnih posestnikov v Mariboru preko 1500. O blagajniškem stanju je poročal g. Otmar Meglič, na kar se je določila stanarina

za letošnje leto, ki znaša za lastnike pritličnih hiš 20 Din, za višje pa za vsako nadstropje še po 10 Din. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: Hinko Sax, Otmar Meglič, Anton Paš, dr. Marin, Anton Filipčič, Albin Novak, Jakob Lah, Ivan Kovačič, Leopold Barta, inž. Kukovec, dr. Glaučnik in Vinko Lašič, ki se bo konstituiral na prvi seji. Ob koncu je poročal še g. Frelih iz Ljubljane. S tem je prešlo društvo skoraj izključno v slovenske roke.

— m Aretacije in prijave. V nedeljo sta bili aretirani dve ženski, in sicer Zofija K., ker je okradla nekega moškega, s katerim je prenočevala in Marija Z., osumljena tajne prostitucije in potepuštva. Prijav je bilo 11, poročil 5.

— m Nesreča na Pohorju. Pri nedeljskih smuških tekmah na Pohorju si je 26-letni delavec Franc Štüber iz Cinkata pri Fali pri padcu zlomil levo nogo pod kolenom in so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico.

— m Samomor. V nedeljo se je v svoji sobi obesil 60-letni nameščenec trvdke Durjava v Gregorčičevi ulici, Ivan Fartek. Njegovo dejanje so kmalu opazili in poklicali moštvo rešilne postaje, ki je Farteka skušalo obuditi k življenju, kar se pa ni posrečilo. Truplo pokojnika, ki se je usmrtil baji zaradi neozdravljive bolezni, so še istega dne prepeljali v mrtvašnico na Pobrežju.

— m Stara grešnica. Že krog petnajstkrat kaznovana 55-letna služkinja Julijana Habjanova je nedavno prišla v Maribor in se nastanila pri neki starejši ženski. Nekega dne je pa pri njej zagledala hranilno knjižico, jo izmaknila in dvignila v banki 1200 dinarjev. Potem je hranilno knjižico zopet položila na prejšnje mesto in — izginila. Bila je v Zagrebu in Ljubljani, ko pa je denar zapravila, se je vrnila v Maribor, kjer jo je pa policija kmalu iztaknila in izročila sodišču.

— m Nezgoda na oledenih tleh. Na oledenem dvorišču predilnice Braun je včeraj 19letna delavka. Amalija Kosarjeva tako nesrečno padla, da si je zlomila desno roko.

— m Demonstracija v gledališču. Med neko sceno II. dejanja burke »Odgodena noč« pri prvi repizji v nedeljo zvečer je prišla neka skupina mladeničev nenadoma žvižgati. Zaradi tega je v parternem stojišču prišlo do spora med gledalci, ki so demonstrante sami vrgli iz gledališča. Predstava se je nato nemoteno nadaljevala in zaključila.

— m Strel v okno. V soboto zvečer je nekdo ustrelil skozi okno v sobo Viljema Abta, trgovca s perutnino v Kejžerjevi ulici v Melju. Krogla je zdrobila šipo, sicer pa ni napravila nikake škode. Doslej storila še ni bilo mogoče izslediti.

— m Zastrupljenje s plinom. Pri odstranjevanju neke plinske napeljave na Aleksandrovi cesti je uhačajoči plin omamil in zastrupil Stanka Bajta, monterja mestne plinarne. Prisotni delavec se je posrečilo, da so ga spet obudili k življenju in je sedaj že izven nevarnosti.

Celje

— Seja mestne občinske uprave. V petek 23. t. m. bo v posvetovalnici mestnega načelstva prva javna seja občinske uprave po novem letu. Na dnevnem redu so poročila odsekov ter sluhajnosti.

— Triglavski ples. Vse dame in gospodje, ki so požitvalno sodelovali na uspelem plesu, se vabijo na zaključni sestanek v četrtek 22. t. m. ob 20-30 v Celjskem domu.

— Pregled avtomobilov. Naše nedeljsko opozorilo lastnikom avtomobilov izpopolnjujemo v toliko, da je pregled dne 22. t. m. ob 11. pred mestno garažo obvezen samo za avtomobile, ki služijo obratnemu prevažanju oseb, t. j. za avtobuse ter za avtoaksije.

— Preloženo predavanje Riharda Jakopiča. Že sredi najavljenega predavanja slikarja Jakopiča v Ljudskem domu je moralo radi ovir odpasti in se bo vršilo na zadnji ponedeljek v februarju. Prihodnji ponedeljek predava v Ljudskem domu g. dr. Rape iz Ljubljane o doživljajih v zračnem morju.

— Nov mesečnik v Celju. Te dni je izšla prva številka novega dijaškega lista »Jugoslovanska misel«, ki jo izdaja celjska župa Saveza jugoslovanskih srednješolskih združenj. Poleg programatičnih člankov prinaša številka tudi nekaj literarnih prispevkov.

— Opozorilo davkoplačevalcem. Na uradni deski mestnega načelstva je nabitih več razglasov davčne uprave o davkih, ki jih je treba plačati po novem letu oziroma se nanovo odmerijo. Opozarjamo na te razglase.

— Lovski ples se bo vršil letos v soboto 20. februarja v vseh gornjih prostorih Narodnega doma.

— Radio na drsališču v mestnem parku. Vedno agilni SK Celje je na svojem drsališču na tenisprostoru v parku namestil te dni dober radioapar.

— Smrtina kosa. V Podsredi je 18. t. m. umrl nadgozdar g. Drobnitsch Emil v 46. letu starosti. Pokojni je brat sodnika g. dr. Drobnitscha. Truplo so prepeljali v Celje, kjer bo jutri ob 16. pogreb iz mrtvašnice mestnega pokopališča.

— Delovni trg. Pri celjski Borzi dela je v času od 11. do 17. januarja iskalo zaposlitve 518 moških in 170 žensk, dela pa je bilo samo za 9 moških in 20 žensk, dobilo je delo 8 moških in 5 žensk, brisan je bil iz evidence 1 moški in 5 žensk, koncem tedna je ostalo v evidenci 509 moških in 160 žensk.

— Nalezljive bolezni v Celju in okolici. V času 22. do 31. decembra pr. leta je bilo stanje nalezljivih bolezni sledeče: legar v okolici 2, škrlatica v okolici 10, v mestu 1, davica v okolici 5, v mestu 2, dušljivi kašelj v okolici 1, šea v okolici 1, krčevita odrevenelost v okolici 1.

— Nezgoda starke. 70-letna občinska reva Leskovek Marija iz Pilštana si je pri padcu zlomila desno roko in so jo morali prepeljati v celjsko javno bolnico.

Praznik bogojavljenja v pravoslavni kapeli

Včeraj je praznovala pravoslavna cerkvena občina praznik bogojavljenja. Svečani liturgiji, ki jo je ob 10. dopoldne imel v pravoslavni kapeli vojašnice vojvode Mišića prota Janković, so prisostvovali komandant Dravske divizije general Ilić, komandant mesta vizitijske oblasti general Ilić, komandant mesta general Popović, celokupni oficirski zbor, zastopnik bana dvorni svetnik dr. Starč, zastopnik župana dr. Puca, magistratni direktor dr. Milutin Zarnik, zastopniki tukajšnjih državnih uradov in številno občinstvo.

Med liturgijo so bile pred kapelo razpostavljene častne čete z zastavo 40. polka in godba Dravske divizije z višjim kapelnikom dr. Cerinom na čelu. Ob 11. uri se je razvila iz kapele v vojašnico procesija, ki so ji korakali spredaj godba in častne čete z zastavo. Njim so sledili ripidonosci s cerkvenimi zastavami in znamenji, prota Janković, generali, zastopnika bana in župana, oficirski zbor in zastopniki državnih uradov. Procesija je zaključila veliko število pravoslavnih vernikov.

Sredi vojašnice se je nato vršila svečana blagoslovitev vode, med katero je prepevala cerkvena pesmi ruski zbor pod vodstvom ge. Kulavice. Ob času svečane blagoslovitve vode so bili oddani z Grada trije topovski strelci. Po končanem obredu je blagoslovil prota Janković vojsko in vernike, nakar se je procesija vrnila v kapelo, kjer se je slavnost zaključila.

Volitve obratnih zaupnikov

V vsej Dravski banovini jih bo do 1000 Ljubljana, 19. januarja.

V smislu odloka ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, s katerim preneha veljavnost obratnih zaupnikov in njihovih namestnikov, se bodo vršile še ta mesec volitve delavskih in nameštenskih zaupnikov. Izvzeta so le ona podjetja, v katerih se je dosegel sporazum med delojemalci in delodajalcem.

Praktično najvažnejša naloga obratnega zaupnika je, da zbira pritožbe in težnje delavcev, da jih prednaša v prvi vrsti podjetniku in da skuša slednjega pridobiti, da jih upošteva. Zlasti velikega pomena je tako zastopanje pri urejanju akordnih postavk.

Pred leti je bilo izvoljenih v bivši ljubljanski in mariborski oblasti v celoti nad 500 delavskih zaupnikov. Ker so se medtem podjetja pomnožila, se računa, da bo v vsej Dravski banovini izvoljenih do 1000 delavskih zaupnikov. Volitve v posameznih obratih bo odredila inspekcija dela.

V Južni Srbiji se osnuje prva primorska naselbina

Jutri odpotuje v Bistrenico v Povardarju 12 primorskih kolonistov. — Zanimivo predavanje primorskega rojaka dr. Čoka o kolonizaciji južne Srbije.

Ljubljana, 19. januarja.

V soboto se je vršilo v društvu »Sokač« pri Levu krasno obiskano predavanje odvetnika dr. Ivana Marije Čoka iz Beograda o kolonizacijski akciji južne Srbije. Predavatelj je govoril najprej o zemljepisni legi južne Srbije, pod katero razumemo vardarsko dolino, nakar je poel na opis prebivalstva in krajev, ki prihajajo v poštev za naseljevanje.

Najbolj priprava za naseljevanje je dolina Povardarja, ki jo je zapustilo že več sto tisoč Turkov in se izselilo v Malo Azijo. Izseljevanje Turkov iz naše države ni moglo ustaviti, ker predstavlja spontan pokret. Vzroka, zakaj se selijo v Azijo, kjer so mnogo slabše razmere, je treba iskati v psihologiji turškega ljudstva. Po njihovem mišljenju je njihova domovina tam, kjer so gospodarili. Oni čutijo, da so zuzurpatorji, ki so zavzeli tuja mesta. Po turškem pravu je bilo vse njihovo premoženje sultanova last. Ko so prišli pod drugo vladarja, so po njihovem mnenju izgubili pravico do zemlje. Naša naseljevalna akcija ni torej izpodiranje domačega prebivalstva, temveč naselitev onih krajev, ki so ostali nezaseljeni.

Po zanimivih splošnih misli je poel predavatelj na opis sela Bistrenica, kjer se osnuje prva slovenska primorska naselbina. Bistrenica stoji ob Vardarju, 80—90 km južno od Skoplja, 70 km od Djevdjelije, 36 km od Strumice in 32 km od Stipa. V Bistrenici je predavatelj rezerviral za naše koloniste 300 hektarov plodne zemlje, in sicer pri Savezu agrarnih zajednica v Skoplju. V južni Srbiji imajo v vsakem selu zajednico, ki so včlanjene pri omenjenem savezu.

Selo Bistrenica šteje 17 hiš in okoli 22 gospodarskih poslopj. Dosedaj je tam naseljenih 6 ljudi, izmed katerih je le eden poročen. Jutri se odpelje tja predavatelj z 12 reflektanti in bo tam ustanovil prvo primorsko zajednico, s čimer bo omogočeno nadaljnjo kolonizacijsko delo. Zajednica bo namreč zaprosila pri Priviligirani agrarni banki 3 milijonski kredit, katerega garancijo je obljubila prevzeti država. Iz tega kredita se bodo dajala 6 do 7% posojila. Upati je, da bodo posojila prva leta brezobrestna.

Vardar ob Bistrenici je zelo bogat z ribami. Predavatelj je pri svojem zadnjem obisku videl 80 kg težkega soma, ki so ga ujeli domačini. Bistrenica ima vodovod in celo šolo, ki jo je došel večina obiskovalca turška deca. Jutri se pelje v Bistrenico med onimi 12 reflektanti tudi učitelj-Primorec, ki bo ostal doli, tako da bo tudi v šolskem oziru poskrbljeno za one, ki imajo otroke. Pota so sicer slaba, ker pa je kameleja v izobilju, se bodo dala zlahka urediti. Kot nalašč se razprostirajo v bližini Bistrenice veliki

gozdovi, kjer se obeta velik lov — v celi južni Srbiji drugače ni gozdov, ker so jih svojčas posekali Turki. Klima je zelo povoljna. Pozimi v dolinah snega skoro ne poznajo. Če zapade, se stopi že po par dneh.

Mimo tega, da je Macedonija zelo plodna, ker daje do 4 žetve na leto in sijajno uspevajo sadjarstvo, vrtnarstvo, evličarstvo, vinogradništvo in industrijsko bilje, je tudi zelo bogata z dragocenimi industrijskimi rudninami. Čez nekaj desetletij bo Macedonija z umnim gospodarstvom naših ljudi lahko postala najbogatejša pokrajina naše države. Tudi v nacionalnem oziru bo kolonizacijska akcija Primorcev nedvomno vodila do krasnih rezultatov. Pričakovati je, da bodo prekrasili tamonjše prebivalstvo, ki nam je zelo blizu po svojem macedonskem dialektu in da bo pričela prodirati jugoslovanska ideja od jugo navzgor proti severu.

Predavatelj je žel za svoja izvajanja prisrčen aplavz. Da je predavanje vzbudilo veliko zanimanje, je bilo razvidno iz vprašanj, ki so jih stavili predavatelju. Predavatelj je pojasnjeval, da je cena zemlje zelo različna. Hektar zemlje se dobi za 1500 Din, običajno pa znaša cena 2500 do 3500 Din. Pod gotovimi pogoji se dobi zemlja

tudi zastonj. Državna pomoč znaša 10.000 Din za hišo, nadalje daje država podporo za nabavo orodja in še razne druge olajšave. Kljub temu pa odsvetuje priseljevanje onim, ki so brez vseh sredstev, ker je takim zelo težko premagati začetne ovire.

Vsak, kdor se želi naseliti v južni Srbiji in bi si rad ogledal zemljo, dobi brezplačno železniško karto za tja in nazaj. Interesenti naj se radi podrobnejših informacij obračajo pisмено na predavateljev beograjski naslov: Dr. Ivan Marijo Čok, Beograd, Miloša Pocerca ul. 23-a.

Akcija za kolonizacijo med Primorci v Ameriki

Ljubljana, 19. januarja.

Zo kolonizacijo v južni Srbiji se zelo zanimajo tudi ameriški primorski Slovenci, ki se zbirajo okoli »Slovenskega tednika«, izhajajočega v Buenos Airesu. Zadnja številka »Slov. tednika« prinaša obširno pismo iz Bitolja, v katerem poroča M. H. o kolonizaciji okoli Bača in pri Kanalih na jugoslovansko-grški meji ob Črni reki. Dopisnik pravi, naj smatrajo interesi njegovega pisma za odgovor na razna pisma in vprašanja, ki jih pošiljajo rojakom in znancem.

Samomor 11-letnega učenca

Ker se je bal šole, je skočil v vodnjak, iz katerega so ga potegnili že mrtvega — Samomor, kakršnega naša kronika ne pomni

Cerknica, 18. januarja.

Kaj takega se menda še ni primerilo, saj pri nas ne, da bi izvršil samomor komaj enajstletni šolarček. Če obupa brezposelni delavec, ni čuda, ampak da obupa še tako mlad dečko, ki živi brez vsakih skrbi, to je pa res žalostno in nenavadno.

Zgodilo se je v vasi Metulje blizu Nove vasi. V tej vasi živi poštena družina, kjer je bil doma tudi ta fantek, ki je naredil v petek zjutraj samomor. Samomor je naredil le radi tega, ker se je bal šole. Pred kratkim mu je njegov brat rekel, da se je že naveličal hoditi v šolo, a mlajši brat mu je takoj pristavil: »Jaz pa še en mesec ne bom več hodil!« Toda tem besedam ni brat ne kdo drugi polagal kakve važnosti.

V petek, zjutraj so domači poklicali fankta, da bo šel v šolo. Kljub temu, da je bilo še

prezgodaj za v šolo, je vendar izginil z doma. Res se jim je zdelo čudno, a so le upali, da je najbrže že odšel v šolo. Ko ga pa še ni bilo domov tudi popoldne, so začeli vsi domači z veliko skrbjo poizvedovati za njim.

Iskali so ga povsod. Ko so izvedeli, da ga ni bilo v šolo, so takoj doma pretaknili vse luknje. Ker ga niso našli doma, so začeli poizvedovati po vsej vasi in tudi po nekaterih bližnjih vaseh. Toda sina le ni bilo od nikoder in tudi najti ga niso mogli. Končno je le nekdo pogledal v kakih 5 m globok vodnjak. In res! V vodi je plaval njegov enajstletni sinček. Ko so ga potegnili venkaj, je bil že mrtel. Fantek je ravno dan pred samomorom dopolnil enajsto leto. Skoro sigurno je, da je naredil samomor le radi šole. Ljudje pravijo, da se je najbolj bal šole. Če je to res, zakaj se je fant tako nenavadno bal šole

Lov za tihotapcema na meji pri Št. Ilju

Orožniki so streljali — Eden ranjen, drugi aretiran

Maribor, 19. januarja.

Danes popoldne so finančni stražniki, ki so bili v službi vzdolž državne meje v bližini Št. Ilja v Slov. goricah, opazili dva neznana moška, ki sta hotela priti na avstrijsko stran. Stražniki so oba neznanca pozvali, da se ustavita, kar pa nista storila, ampak sta pričela divje bežati. Finančni organi so zaradi tega rabili orožje. Oddali so več streliv in zadeli prvega tihotapca, ki se je zgrudil težko ranjen na tla. Drugega so pa neranjenega dohiteli in aretirali.

V ranjencu so spoznali Simona Gruševarja.

Pozvali so takoj zdravnika dr. Justa Bačarja, ki je ugotovil, da je ranjencu krogla, ki ga je zadela v hrbet, predrla želodec in izstopila na trebuh.

Nudil je ranjencu prvo pomoč in nato odredil, da so ga takoj odpeljali v mariborsko bolnico. Pri njem so našli večjo vsoto denarja. Priznal je, da je hotel v Avstrijo po blago, da ga vtihotapi v našo državo. Njegov spremljevalec pa je odločno tajil, da bi se bavil s tihotapstvom. Stanje Gruševarja je nevarno, vendar upajo, da bo okreval.

Zločinski požigalec v okolici Šmarja

Zagonetni podtaknjeni požigi pri Šmarju — Trije posestniki trpe 300.000 Din škode — Zavarovalnina je neznatna

Pretekli teden, v soboto dne 10. januarja je izbruhnil v vaseh Pleš, kjer vlada med vsemi vaščani najlepša sloga, skrajno nevaren požar, ki bi bil lahko usodopoln za vso prijazno vasico. Ravno ob izbruhu požara je pihal hud veter in le hitremu nastopu prostov. gas. društva v Šmarju se je zahvaliti, da ni bila škoda še večja.

Posestniku Novaku je bil podtaknjen ogenj, zgorel mu je kozolec, hlev, pod in šupa. — Poleg drugih vaščanov so prišli nesrečnim na pomoč tudi gas. društvo iz Škofljice in Pijave gorice.

Škoda znaša okrog 100.000 Din, zavarovalnina je pa le 10.000 Din. Dobro je, da imamo v vasi sami in okolici toliko usmiljenih kmetovalcev, ki bodo in so že nudili nesrečnemu Novaku potrebno prvo pomoč.

Ravno teden dni po tej nesreči t. j. v nedeljo dne 18. jan. ob pol dveh zjutraj, je začelo goreti pri dveh posestnikih, in sicer pri Dolničarju, p. d. Čebularju in Vidnu, p. d. Jakopcu. Obema sta bila zažgana kozolec, ki sta bila do dobra napolnjena s krmo — a vse je do tal

pogorelo. — Pri enem posestniku so bili vozovi zvezani, tako da niso reševalci niti enega voza rešili. — Vidi se jasno, da je tu na delu zlobna roka in ljudje se boje, da ne bi prišlo tako daleč, kakor pred dobrim letom na Gorenjskem.

Ker je bila noč silno meglena, so požar zapazili le najbližji — zopet so se skazali vrli gasilci iz Šmarja, ki so preprečili hujšo nesrečo in se žrtvovali za svoje bližnje. — Do Pleša so imeli hudo pot in pri reševanju so imeli precejšnjo škodo posebno pri ceveh. — Zahvaliti pa se je čuječemu cerkovniku pri treh križih, ki je v obeh slučajih alarmiral okoliške vasi z zvonenjem v nevarnosti. — Škoda znaša ca 200.000 Din, zavarovalnina pa je prav neznatna.

Značilno je to, da sta menda oba prizadeta posestnika svojo zavarovalnino zvišala — a ta povisek stopi v veljavo šele 1. februarja.

Naj bo ta žalostni primer opomin vsem onim, ki še niso vsaj primerno zvišali zavarovalnine. Upajmo, da se bo našim vrlim orožnikom kmalu posrečilo prijeti storilce in jih izročiti oblasti.

4% znižale, kar bo v teh težkih časih gotovo vsakemu prav prišlo.

Krstna predstava. Prošli četrtek so sokolski di-tletanti vprizorili izvirno igro tuk. učitelja g. Ferjane »Gostinčar« od sv. Rokas. Avtorju in igralcem čestitamo!

Občni zbor Sokola. V soboto se je vršil občni zbor tuk. Sokola. Odbor je ostal skoraj v celoti enak lanskemu. V društvu je sedaj vpisanih nad 260 članov in članice in skoro 200 dece. Društvo je imelo nad pol milijona Din prometa in občutno zmanjšalo dolg. V takem soglasju še ni potekla nobena seja kakor ta. Sklenilo se je tudi, da se še osnuje strelski odsek. Društvo se je to leto zelo razmahnilo in uprava je vzorno upravljala. Ustanovljena so bila 3 nova društva, in sicer v Šalovcih, Križevcih in Rogasovcih. V tem letu bo ustanovilo sokolske čete v manjših vaseh. Sokolska misel razveseljuje prodira med narod.

Brežice

Tukajšnje Sokolsko društvo priredi v soboto 24. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma družabni večer s pestrnim zabavnim programom. Dne 1. svečana zvečer pa se vrši ista sokolska maškerada, za katero vlada že sedaj živahno zanimanje.

Sijajno uspel triglavan-ski večer v Kranju

Kranj, 19. januarja.

V soboto zvečer je priredilo jugoslovansko akademsko društvo »Triglave« v veliki dvorani Narodnega doma II. Triglavski večer, ki je uspel nad vse pričakovanje. Zbrala se je skoro vsa inteligencija iz Kranja in ostale Gorenjske. Večer se je otvoril s kraljevim kolom. Pred kolom sta obesili pokroviteljici večera v imenu častnega damskega komiteja na zastavo IAD Triglava srebrni lorov venec. Pokroviteljstvo so tvorile ga. Mira Znidaršičeva, soproga sreskega načelnika, ga. Pirčeva, županova soproga in g. Košnikova, soproga gimnazijskega ravnatelja, ki pa se žali-bog prireditve ni mogla udeležiti. Zastavi so se poklonili trije najstarejši gorenjski starešine »Triglavca« g. Josip Pogačnik, bivši poslanik, g. Josip Znidaršič, sreski načelnik in g. dr. Vladimir Herle, profesor. Z zastavo v roki je govoril g. poslanik Pogačnik, ki je vzbujal spomine na akademsko in društveno življenje koncem prejšnjega stoletja. Povdarjal je, da mora članstvo spoštovati zastavo tako kakor so jo spoštovali predniki. Nato je izročil prapor g. Miri Košnikovi kot najmlajšemu članu IAD Triglava. Dvorana je bila zelo okusno dekorirana. Nato se je razvila zelo animirana zabava s plesom. Svirali je pomnožen Negode-jazzband, ples pa je vodil Triglavan Bajd Franc. Samo v Kranju je nad 30 rednih članov in starešin, prispelo pa je še nad 50 članov iz Ljubljane. Triglavski večer, ki je postal v Kranju že tradicija, bo ostal vsem, ki so se ga udeležili, v trajnem spominu. Pri tej priliki se moramo zahvaliti vsem gospe častnim damam za požrtvovalno sodelovanje in predsedniku ter blaginjniku pripravljalnega odbora za vneto delo.

Morilec ženina svoje sestre pred senatom

Tragedija sovraštva in kmečke trme

Maribor, 19. januarja.

Pred malim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča, katerega so tvorili deželno-sodni svetnik Lenart kot predsednik in sodnika Kolšek ter dr. Ažman kot votanta, se je danes popoldne zagovarjal 25letni posestniški sin Martin Tepeh iz Spodnjega Dupleka.

Obtožen je, da je 2. novembra pr. l. tako težko ranil 32letnega posestniškega sina Ivana Čapljo s Pečice, da je na posledicah rane umrl. Po obtožnici se je dogodek vršil tako-le: Mladi Ivan Čaplja se je v začetku lanskega leta zaljubil v obtoženovo sestro Angelo Tepehovo in jo mislil tudi vzeti za ženo, posebno še, ko je opazil, da bo postala mati. Angelini starši in bratje pa so tej zvezi odločno nasprotovali in poskušali vse, da bi jo preprečili. Pokonji Ivan je mogel tako govoriti s svojo nevesto le na skrivaj. Da bi jo spet videl in napravil z njo načrt za poroko tudi proti privoljenju njenih staršev, se je 2. novembra lanskega leta zvečer napotil ponj neno okno in vzel s seboj tudi prijatelja Ivana Kaloha, da bi stal na straži. Po nesreči pa je Angelin mlajši brat Karel opazil oba fanta in pozval še očeta in brata Martina, da so potem skupno navallili na osvojenega ženina. Pri tem je današnji obtoženec pograbil večji kol in udaril Čapljo tako zelo po glavi, da se je nezavesten zgrudil in obležal. Njegov spremljevalec Kaloh je med tem srečno pobegnil. Ranjeni mladenič pa se je zavedel in se zavlekel do sosednje hiše, od koder so ga prepeljali v mariborsko bolnico. Poškodba, ki mu jo je prizadel Martin Tepeh, pa je bila tako težka, da ga zdravniki niso mogli več rešiti in da je po nekaj dneh trpljenja umrl.

Obtoženec, katerega je danes branil odvetnik dr. Franjo Irgolič, je dejanje priznal, trdil pa je, da je Čapljo ubil v silobranu, kar pa ni mogel dokazati. Obtožnico je zastopal državni pravdnik dr. Sever. Po krajšem posvetovanju je senat obsodil Martina Tepeha na 4 leta težke ječe. Zahtevo glede odškodnine pa je zavrnil na civilno pravno pot.

Apače

Obmejna deška narodna šola je priredila prav dobro uspelo božičnico. Obdarovani so bili pri tej priliki vsi učenci, od teh 45 najrevnejših s oblekami, čevlji in perilom, ostali pa s šolskimi potrebščinami in mladinskimi knjigami. Najpri-srečneje se zahvaljujem v imenu obdarovanih otrok vsem, ki so omogočili s svojimi izdatnimi podporami prireditve, pred vsem kraljevski banki upravi, družbi sv. Cirila in Metoda ter upravitelstvu veleposelstva Julija Meini v Apačah.

Luče pri Ljubnem

Nesreča. Dne 15. t. m. je padel Kaker Frane, delavec pri šofijski upravi Marjigrad v planini »Zelenika« raz 5 m visoke riže za spravilo platanic. Pri padcu je zadobil težke notranje poškodbe.

Skraini čas... Da v Lučah živimo blizu avstrijske republike, nam potrjuje napisna tabla za vas, katera še vedno nosi napis (kratice) C. K. Cesarsko kraljevo okrajno glavarstvo Celje. Skrajni čas je, da se ta tabla odstrani.

Občni zbor. Dne 25. t. m. ima Narodno strokovna zveza v prostorih hotela Ojstrica svoj ustanovni občni zbor. To je edina narodna organizacija v Lučah, katere člani nameravajo ustanoviti v doglednem času tudi sokolsko četo, katera bi spadala pod Sokolsko društvo Gornjigrad. Društvu želimo mnogo uspeha.

Kočevje

Tudi rudarji bodo kulčili. V četrtek je bilo naznanjeno rudarjem, ki so se v ta namen zbrali v čakalnici, da bodo morali sedaj tudi oni kulčiti. Ker ne bo nihče mogel plačevati cestnega davka, so se vsi prijavili za delo pri popraviljanju ceste. Delali bodo takrat, kadar ne bodo zaposleni na rudniku. Rudarji iz drugih občin bodo opravljali kuluk tam.

Smrt biveškega župana. V petek je preminul po daljši bolezni g. Ivan Lončar, bivši župan in gent našega mesta. Pogreb priljubljenega pokojnika je bil v nedeljo.

Dr. Mitja Lukan:

Naša lesna industrija in združništvo

Gremij lesnih trgovcev, ustanovljen v Celju, je na svoji ustanovni seji razpravljal o krizi naše lesne industrije in razmotril problem karteliranja lesnih producentov Slovenije. Povdariti moram, da skupen nastop skoro vedno lažje prodre, da misel karteliranja naše lesne industrije ni nova in da skupno delo cilj vsakega pametnega in smotrečnega gospodarstva, posebno v današnjih prilikah. Ta kartel naj bi imel obliko velike prodajne centrale, urejene po sistemu združništva, torej bi bil pravzaprav nekaka prodajna zadruga. Predlog pa na seji ni pridrži, ker je ustanovitev te zadruge naletela na odpor od strani večjih producentov.

Vsako podjetje ima svojo organizacijo, svoje zveze v inozemstvu, ki so popolnoma subjektivne in ki so takorekto trgovska skrivnost. Baš te zveze, ta organizacija podjetja omogoča njegov obstoj v današnjih kritičnih časih. Teh dobrih vez te maloda edine prednosti, pa bo naš lesni producent le težko izročil splošnosti na milost in nemilost, dokler ne bo popolnoma siguran, da baš skupnost more rešiti situacijo. Dokler nima te sigurnosti, se bo raje zanesel na lastne zmožnosti, bo skušal rešiti, ker se rešiti da, pa makar da se odloči ustaviti obrat.

Mali producenti, ki povečini nimajo svojih obratov smoteno urejenih in ki ne manipulirajo skrbno, to se pravi, ki strogo ne izločajo kvalitativno slabšega blaga, ne morejo svojih proizvodov placirati na inozemskem trgu. Vzroke sem omenil v članku »Vprašanje naše lesne industrije«. Poleg tega pa so prisiljeni prodajati blago proti takojšnjem plačilu, ker radi omejenega kredita ne morejo eskomptirati menice pri tukajšnjih denarnih zavodih in na ta način ne dobe dovolj naglo sredstev, ki jih potrebujejo za vzdrževanje svojih obratov.

Večji producenti pa režejo kvalitativno konkurenco možno tipizirano blago, ki ga podvrže strogi manipulaciji. Le na ta način se vzdržijo tujo konkurenco na sredozemskem trgu, ki je nasičen z lesom izvršne strukture. Poleg tega pa imajo na podlagi širokega kredita možnost, da menice, ki so jih prejeli kot protivrednost za eksportiran les, pri tukajšnjih bankah takoj eskomptirajo.

Ce se danes centralizira lesna proizvodnja in ustanovi prodajna zadruga, bo delež kvalitativno slabših produktov, to je lesa 3. in 4. kakovosti manjših obratov, neprimerno večji, kakor večjih. V predhodnem članku sem objasnili, da je težko, skoraj nemogoče, prodajati les slabših kategorij v inozemstvu. Že sedaj zastaja to blago in leži v skladiščih. Prodajna zadruga bi pa morala prevzeti ves producirani les in s tem bi poživila baš male producente v prvi vrsti; s tem bi, iz preje omenjenih razlogov, nakopičila toliko lesa 3. in 4. kategorije, da bi morala propasti, ker bi tega lesa pri današnjih razmerah ne mogla ne eksportirati, ne prodati doma.

Večji producenti, ki poznajo inozemski trg, so uvideli, da bi zadruga morala takoj podlež in se že iz početka niso mogli ogreti za predlog. Drugo pa je, če se ustvari notranji trg, če se zagotovi prodaja lesa slabših kategorij kjerkoli si bodi, pri opremljenju kolonistov z hišami, pri zidavi železnice itd., tedaj bi bile ideje te zadruge postavljene na zdravo podlago in nje obstoj bi bil zasiguran.

Gospodarske vesti

× Bilanca Narodne banke za leto 1930. Bilanca Narodne banke kraljevine Jugoslavije prikazuje za leto 1930 Din 27.781.053,25 čistega dobička, ki se ima razdeliti med delničarje. Čisti dobiček je za Din 2.542.942,11 manjši od lanskega leta.

× Trgovinska pogajanja med našo državo in avstrijsko republiko. »Neues Wiener Extra Blatte« poroča, da se bodo trgovinska pogajanja med našo državo in avstrijsko republiko pričela v teku meseca februarja.

× Zadovoljiv sklep trgovinskih pogajanj med našo državo in Turčijo. Pogajanja za sklep trgovinske pogodbe med našo državo in Turčijo so v Ankari dogotovljena. Dosegel se je popoln sporazum v vseh vprašanih. Pogodba bo še v teku tega tedna parafirana v Ankari.

× Adresar našega gospodarstva. V zavodu za pospeševanje zunanje trgovine se dovršuje veliki adresar našega gospodarstva, ki bo dokončan proti koncu tega meseca. Ta adresar se bo razposlal vsem našim konzularnim zastopništvom, kakor tudi drugim zunanjim institucijam, ki se nahajajo v službenem razmerju z našimi gospodarskimi institucijami.

× Iz Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je prejel od našega generalnega konzulata v Helsingforsu obvestilo, da se neka velika finska tvrdka za pohišstvo zanima za večjo količino hrastovega lesa. Interesanti naj se obrnejo na industrijsko-komercialni oddelek zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu pod številko 972.

Borzna poročila

dne 19. januarja 1931.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 19. januarja. Amsterdam 22'775, Berlin 13'44—13'47, Bruselj 7'8915, Budimpešta 9'8877, Curih 10'9440—10'9740, Dunaj 7'9439—7'9739, London 27'449—27'529, Newyork 56'435—56'635, Pariz 221'95, Praga 167'28—168'08, Trst 295'21—297'21.

Zagreb, 19. januarja. Amsterdam 74'50—80'50, Dunaj 79'439—79'739, Berlin 13'44—13'47, Bruselj 7'8915 bl., Budimpešta 9'8727—9'9027, London 27'449—27'529, Milan 295'30—297'30, Newyork ček 56'435—56'635, Pariz 220'95—222'95, Praga 167'28—168'08, Curih 10'9440—10'9740, Kopenhagen 15'15 bleirovo.

Dunaj, 19. januarja. Amsterdam 286'18, Beograd 12'568, Berlin 168'94, Bruselj 9'908, Budimpešta 124'20, Bukarešta 4'2237, Kopenhagen 189'80, London 34'5225, Madrid 73'80, Milan 37'23, Newyork 711'20, Pariz 27'87, Praga 21'0525, Sofija 5'1540, Stockholm 190'35, Varšava 79'66, Curih 137'59.

Curih, 19. januarja. Beograd 9'1270, Pariz 20'25125, London 25'08375, Newyork 516'90, Bru-

selj 72, Milan 27'055, Madrid 53'20, Amsterdam 207'90, Berlin 122'79, Dunaj 72'66, Kopenhagen 138'025, Sofija 3'7375, Praga 15'30, Varšava 57'85, Budimpešta 90'25.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 19. januarja. Državni papirji: 7% invest. pos. 86—86'75—86, vojna škoda ar. 418—422, vojna škoda kasa 418'50—421, vojna škoda februar, marec 416—417, 4% agr. obv. 51 bl., 7% Bler. pos. 79'875—80 (79'75, 80), 8% Bler. pos. 91'75—92'25, 7% pos. hipot. 79'25—80. — Banke: Hrvatska 50—51, Prastedion 965—970, Udružena 191—193, Ljubljanska kreditna 125, Medjunarodna 67'50 d. — Industrija: Šečarana Osijek 272—290, Trboveljska 316—318, Slavonija 200 d., Vevčn 128 d.

Dunaj, 19. januarja. Bankverein 16'50, Kreditni zavod 46'80, Dunav-Sava-Adria 13'75, Prioritete 89, Trbovlje 39, Leykam 3.

Zitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta. Promet 1 vagon pšenice, 3 vagoni koruze, 2 vagona čimkvanita, 1 vagon moke.

Novi Sad, 19. januarja. Borza danes in jutri radi praznikov zaprta.

Budimpešta, 19. januarja. Tendencia lahka. Promet: miren. Pšenica marec 14'36—14'37 (14'36—14'37), maj 14'76—14'77 (14'76—14'77). — Rž: marec 10'60—10'67 (10'61—10'62), maj 10'98—11 (10'96—10'97), 11'00.

Živinski trg.

Dunaj, 19. januarja. Goveji trg. Prignali so 2166 goved, med njimi 1529 mastnih in 637 košenih živali. Promet je bil miren in cene so se pri vseh vrstah goved znižale do 5 grošev pri kilogramu. Prav prvovrstno blago je notiralo po šibkih cenah prejšnjega tedna.

Jutri utegovejo prignati na trg 12.500 mesnatih in 2900 mastnih prašičev.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendencia neizpremenjena mlačna, promet: 5 vagonov jelovih desk, 2 vagona parjene bukovine, 2 vagona mešanih drv, 1 vagon bukovih drv, 1 vagon jelovih drv, 1 vagon bukovih okroglice.

Sport

IZID PRVE MEDKLUBSKE SLALOM-TEKME NA JESENICAH

T. K. »Skalec« podr. Jesenice je priredil v nedeljo dne 18. t. m. medklubsko slalom-tekmo na Črnem vrhu (Sv. Križ) nad Jesenicami. Po žrebanju pri »Jeramcu« se je podalo okrog 30 tekmovalcev na start na Črnem vrhu. Na cilju je pričakovalo znatno število smučarjev neplekmovalcev tekmovalce ter jih pri dospelku na cilj navdušeno pozdravljalo, kajti prevoziti slalom-progo do cilja se je reklo, pokazati najboljšo izvežbanost in izredno prisotnost duha.

Na tekmi so bili udeleženi člani SPD Celje in SK Celje, SK Ljubljana, SK Dobje, SK Bohinj, SK Bratstvo Jesenice, SKOJ Javornik, TKS Ljubljana in TKS Jesenice.

Rezultati so bili sledeči:

1. Praček Ciril, TKS Jesenice, 2 min. 10 sek.
2. Jakopič Albin, SK Dobje, 3 min. 42 sek.
3. Katnjak Alojz, TKS Jesenice, 4 min. 42 s.
- Dolgost proge (gorska, težka) 1500 m, viš. razlika 150 m.

SMUŠKE TEKME ZA PRVENSTVO DRAVSKE BANOVINE NA POHORJU

Največja dosežanja smuška prireditelj na Pohorju - Ogromno zanimanje javnosti Sprevod in darila

Maribor, 19. januarja.

Včeraj je bil ves Maribor pod vtisom velikih smuških tekem na Pohorju, kakršnih to naše idealno višavje še ni doživelo. Tekme, ki je bila prirejena pod pokroviteljstvom g. bana dr. Draga Marušiča, katerega je v odsotnosti zastopal g. okrožni inšpektor dr. Fran Schaubach in pod vodstvom častnega odbora, sestavljenega po gg. dr. Schaubachu, poveljniku mesta generalu Pavloviču, županu dr. Juvanu, zastopniku TPZ in SPD dr. Senjorju in predsedniku JZSS dr. Pireu, se je udeležilo 95 tekmovalcev, 53 seniorjev, 32 juniorjev in 10 dam iz Ljubljane, Gorenjske, Celja in Maribora. Tekmovalna proga za seniorje je merila 30 kilometrov; pričenojala se je na Klopnem vrhu, končala pa v Ribnici na Pohorju. Tekmovalna proga za juniorje je znašala 8 km s startom pri Pisniku in ciljem istotako v Ribnici, damska pa 5 km. Vodil je tekmo g. prof. Joško Silc, tehnično vodstvo je pa vršil g. Vekoslav Golubovič. Vsem tekam je prisostvovalo izredno veliko število gledalcev, posebno na cilju v Ribnici. Start je bil ob 9. uri zjutraj in razmere so bile zelo idealne.

Doseženi rezultati so bili naslednji:

Seniorji za prvenstvo banovine

1. Joško Janša (SK Ilirija) 2:16:55.
2. Tomaž Godec (SK Bohinj) 2:28:06.
3. Inž. Janko Janša (SK Bled) 2:28:57.
4. Stane Bervar (SK Ljubljana) 2:31:33.
5. Bogomir Neumann (Snuč. kl. Maribor) 2:32:18.
6. Boris Jenko (SK Ilirija) 2:38:20.

Seniorji za prvenstvo mariborskega ZSP

1. Bogomir Neumann (SK Maribor) 2:32:18.
2. Hugon Juritš (SK Maribor) 2:38:58.
3. Pavel Dolinšek (SPD Maribor) 2:40:14.

Juniorji za prvenstvo banovine

1. Tone Dečman (SK Ljubljana) 34:02.
2. Albert Jeme (SK Bled) 35:06.
3. Makso Tišlar (SK Maribor) 35:09.
4. Franc Ivič (SK Maribor) 36:45.
5. Avgust Jakopič (SK Ljubljana) 36:48.

Juniorji za prvenstvo mariborskega ZSP

1. Maks Tišlar (SK Maribor) 36:45.
2. Slavko Legvart (SPD Maribor) 37:30.
3. Josip Štros (TK Triglav) 37:42.
4. Slavko Lešnik (SK Maribor) 38:22.

Dame za prvenstvo banovine

1. Jelka Sulgaj (SK Ilirija) 26:38.
2. Ela Dolinšek (SPD Maribor) 27:49.
3. Justa Putan (SK Celje) 28:12.
4. Breda Hribar (ISSK Maribor) 29:03.
5. Slava Basiacco (SPD Maribor) 29:10.

Dame za prvenstvo mariborskega ZSP

1. Ela Dolinšek (SPD Maribor) 27:49.
2. Justa Putan (SK Celje) 28:12.
3. Breda Hribar (ISSK Maribor) 29:03.
4. Slava Basiacco (SPD Maribor) 29:10.
5. Mana Kirbiš (ISSK Maribor) 29:16.

Mnogoštevilna smučarska armada in spremstvo se je vrnilo v Maribor s postaje Brezno—Ribnica s posebnim vlakom ob 18:32. Na kolodvoru jih je pričakovala ogromna množica z vojaško godbo. Od kolodvora se je razvil sprevid z godbo na čelu, v katerem je bilo krog 400 smučarjev v dresu in ki je krenila potem k hotelu »Orel«, kjer je bila razglasitev rezultatov in razdelitev krasnih daril med zmagovalce. Ta darila so poklonili: banska uprava, občina Maribor, Tujsko-prometno društvo Maribor, občina in TPD v Ribnici na Pohorju ter razni zasebniki.

Povdariti je treba, da so se tekme izvršile brez nezdov in v najlepšem redu, kar je pač glavna zasluga neumornega tajnika MZSP gospoda Bruna Parme in vsega odbora. Te tekme so pokazale, kako naglo napreduje v Mariboru zimski sport.

*

Zdravniška preiskava domačih tekmovalcev za mednarodne tekme v Bohinju je določena na dan 22. t. m., to je v četrtek zvečer in se bo vršila v šolski polikliniki na Resljevi cesti in 17. do 20. ure zvečer. Za ljubljanske smučarje-tekmovalce je ta preiskava obvezna, izvenljubljanski naj bi se je pa po možnosti udeležili. Pozivamo vse tekmovalce, da se točno javijo in to čim preje, ker je preiskava precej zamudna.

Plavalna sekcija SK Ilirije. Za vse članstvo sekcije strogo obvezni sestanek se vrši v četrtek 22. t. m. ob 18. uri v prostorih Ping-pong sekcije »Pri Levu«. Na dnevnem redu je volitev sekcijskega načelnstva in določitev smernice za delovanje v letošnji sezoni. Pozivam vse članstvo plavalne sekcije, da se sestanka sigurno udeleži.

Načelnik.

Dr. Ciril Žižek odlikovan z zlatim znakom

Jugoslovanski Zimskosportni Savez je na svoji zadnji seji odlikoval priznanega sportnega delavca dr. Cirila Žižka, šefa odbora za turizem v ministrstvu trgovine in industrije z zlatim zimskosportnim znakom. Odlikovane ima neprecenljive zasluge za razvoj predvsem slovenskega sporta. Mnogo truda je položil zlasti v organizacijo zimskega sporta. Savez bo izročil zlati znak na svečan način.

Tekma v Slalomu na Jesenicah

V času, ko se je na Pohorju bila ogorčena borba za prvenstvo Dravske banovine, se je vršila na Jesenicah slalom tekma ondolne podružnice ljubljanske »Skalec«. Proga je merila 1 in pol km ter je vodila s Španovega vrha v dolino. Smuka je bila idealna.

Izmed 25 udeležencev je zmagal domačin

Ciril Praček v času 2:50.

Nogomet

V Zagrebu se je v nedeljo odigrala med Concoridijo in Viktorijo zadnja prvorazredna prvenstvena tekma v jesenski sezoni. Concoridija je morala nastopiti brez 5 igralcev I. garniture, je pa vseeno sigurno zmagala z rezultatom 4:1.

Stanje prvenstva je sedaj naslednje: 1. Hašk 13 točk, score 29:9; 2. Gradjanski 12, 26:7; 3. Concoridija 9, 19:11; 4. Železničarji 7, 17:13; 5. Viktorija 6, 10:15; 6. Grafičar 4, 10:17; 7. Sokol 4, 4:13; 8. Sparta 1, 0:24.

V Beogradu je prvenstvo tik pred zaključkom. V nedeljo so se odigrale 3 tekme. Grafičar je premagal Obilica s 3:1, Jugoslavija Sparto s 4:0, BSK pa Jedinostvo s 2:0. V tabeli vodi sigurno Jugoslavija s 10 točkami napram 7 BSK in Sokola.

Inozemski rezultati:

Dunaj: Sportklub — Fac 5:2, Admira — Slovan 6:1, Austria — Wacker 3:2, Rapid — Wac 4:4.

Praga: Slavja — Teplitzer 1:1, Sparta — Kladno 1:0, Čechie — Cafe 3:1; v bokeju na ledu je dosegla češka reprezentanca napram kanadskemu moštvu univerze Manitoba zelo časten izid 0:0.

SK Ilirija (tabie tenis). Danes ob 18. v klubski sobi kavarne Evropa sestanek sekcijških članov v svrhu volitve novega načelnstva.

Radio

Ljubljana, torek, 20. januarja: 12.15 Plošče (Donski kazaki, šlagerji iz zvočnih filmov). 12.45 Dnevne vesti, 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Trobenta solo. 18.30 Prof. Franc Pengov: O teži naše zemlje. 19.00 Zor Miroslav: Cowboys. 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20.00 Lipah: »Glavni do-bitek — veseloigra (člani Narodnega gledališča). 21.30 Radio orkester. 22.00 Poročila in časovna napoved. 22.15 Hawaii-jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sredo 21. januarja: 12.15 Plošče (solospevi, dunajska glasba). 12.45 Dnevne vesti, 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Klavir solo. 18.30 Ing. dr. Mirosl. Kasal: Razvoj železobetonskih stavb od Moniera do danes. 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Ruščina. 19.30 Literarna ura (France Vodnik: Knjiga v preteklem letu). 20.00 Dr. Stanislav Vurnik: Slovenska narodna pesem in njen slog. 20.00 Radio orkester: Hawaii-jazz. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 20. januarja: 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Glasba. 18.30 Novice. 20.00 Nove in stare Alene. 20.30 Godalni kvartet. 21.30 Koncert solistov (sopran, harfa, klavir). 22.30 Novice. 22.40 Od drugod.

Zagreb, sredo, 21. januarja: 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Plošče za otroke. 18.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Laska glasba. 20.50 Uvod k prenosu. 21.00 Prenos simf. koncerta iz Londona.

Beograd, sredo 21. januarja: Spored ni do-spel pravočasno.

Mali
oclosi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine; beseda 50 par. Najmanj Din 5—. Oglasi reklamne in trgovske značaja: najmanj Din 10— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par.

Za pismene odgovore priložite znamko.

Notarski pripravnik

z izpitom se sprejme takoj ali pozneje. Po-nudbe z navedbo po-gojev na upravo »Ju-goslovan« pod »Pri-pravnik«. 469

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kabineta in pritlikin, se odda s 1. marcem v najem na Brinju. — Podrobni pogoji na razpolago pri Pokoj-niskem zavodu. Gle-dališka ulica 8-III.

Premog, drva, koks prodaja

»Ilirija« d. z. o. z. Dunajska 46, tel. 2820 Miklošičeva 6, tel. 2595

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Zakoni v knjižnicah:

Zakon o pobijanju ne-lojalne konkurence 6 Din. Zakon o javnih beležnikih (notarjih) 12 Din. Zakon o glavni kontroli 10 Din. — Pravilnik o pomožnem osebju drž. prometnih ustanov 8 Din. Upra-va »Jugoslovan«, Gradišče 4.

Makulturni papir

po nizki ceni prodamo. Pošiljamo tudi izven Ljubljane. Na-ročila sprejema in izvrši uprava »Jugo-slovan«, Ljubljana, Gradišče 4.

Gg. odvetnike, notarje in tr-govce

opozarjamo, da dobijo zakon o nelojalni kon-kurenci v upravi »Ju-goslovan«. — Cena Din 6—.

Oglašujte

v »Jugoslovanu!«

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežuto vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric, tast in svak. gospod

Dominik Battelino

bivši podjetnik

dne 18. t. m. po daljšem, mukapolnem trpljenju, previden s sveto-tajstvi, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 20. januarja 1931 ob 3. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče na Viču.

Vič-Ljubljana, dne 19. januarja 1931.

Zalujoci ostali

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

I. šte. 813/31—1.

Razglas

o prijavi dela pri grajenju novih in popravljanju obstoječih nedržavnih cest.

K zakonu o samoupravnih cestah, razglašenem v »Službenih novinah« z dne 13. maja 1929., št. 110/XLV in v »Uradnem listu« z dne 10. junija 1929., št. 247/60, je izdala kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani pravilnik z dne 20. decembra 1930., No. 3295/6, razglašen v »Službenih novinah« z dne 8. januarja 1931., kos 2, ki določa v členu 13. pravilnika sledeče:

Vsak zavezanec, ki plačuje katerikoli neposredni davek, je dolžan se odzvati pozivu oblastva in plačati, odnosno odslužiti ali nadomestiti toliko, kolikor je odrejeno po tem pravilniku.

Ker je prijavljenih nad 10.000 zavezancev, ki so obvezani za dajatve po zakonu o samoupravnih cestah in da ne bo treba po nepotrebnem hoditi na magistrat osebam, ki bi raje plačevale odkupnino za delo, mesto da bi prišle na delo osebno ali pošiljale svoje namestnike, odrejamo sledeče:

I. Zglasiti se morajo

A. Oni moški delazmožni zavezanci v starosti od 18. do 55. leta, ki plačujejo katerikoli neposredni davek in

ki hočejo delati

pri gradbah novih ali popravljanju obstoječih nedržavnih cest. Izjaviti morajo, ali bodo delali osebno ali pa bodo poslali na delo namestnike in ali bodo prišli na delo s tovornim vozilom in porabno vprežno živino, ali z motornim tovornim vozilom.

Davčni zavezanci, ki imajo tovorni voz z vprego ali tovorni avtomobil, morajo na poziv oblastva priti na delo s svojim vozom, odnosno avtomobilom. V tem primeru se računa dnina od voza za tri delavske dneve, dnina od avtomobila pa za šest dni.

B. One moške osebe v starosti pod 18 in nad 55 let, ki plačujejo manj kot 100 Din davka na zemljarini, gradbenini, pridobnini, rentnini ali družbenem davku.

C. Vse one osebe, ki so plačevale uslužbeniški davek za leto 1930, ki pa do danes še niso zglasile na magistratu.

Prijave za delo se bodo sprejemale na mestnem magistratu v posvetovalnici od 21. do 24. januarja 1931 med uradnimi urami od 8. do 14. ure popoldne.

II. Zglasiti se pa ni treba

onim zavezancem, ki bodo raje plačevali odkupnino za predpisano delo in pa onim, ki morajo že po zakonu namesto dela plačevati odkupnino za delo.

Vse to velja tudi za davčne zavezance, ki bivajo v zunanjih občinah, katerih imovina ali podjetje pa se nahaja v mestni občini ljubljanski.

Kdor se ne izjavi za delo, se mu odkupnina uradno predpiše. — Koliko dni mora vsak zavezanec delati, odnosno koliko mora plačati odkupnino namesto dela, je razvidno iz sledeče tabele:

Osebe, ki so obvezane delati ali plačati odkupnino in

ki plačujejo neposrednega davka	morajo delati: ali morajo plačati:					
	za banovinske in dovozne ceste k železnicam	za občinske ceste	skupaj morajo delati	za banovinske in dovozne ceste k železnicam	za občinske ceste	skupaj morajo plačati
do 200 Din	3 dni	3 dni	6 dni	60 Din	60 Din	120 Din
do 500 Din	6 dni	6 dni	12 dni	120 Din	120 Din	240 Din
do 900 Din	9 dni	9 dni	18 dni	180 Din	180 Din	360 Din
do 1.400 Din	12 dni	12 dni	24 dni	240 Din	240 Din	480 Din
do 2.000 Din	15 dni	15 dni	30 dni	300 Din	300 Din	600 Din
do 2.700 Din	18 dni	18 dni	36 dni	360 Din	360 Din	720 Din
do 3.500 Din	21 dni	21 dni	42 dni	420 Din	420 Din	840 Din
do 4.400 Din	24 dni	24 dni	48 dni	480 Din	480 Din	960 Din
do 5.400 Din	27 dni	27 dni	54 dni	540 Din	540 Din	1.080 Din
do 6.600 Din	30 dni	30 dni	60 dni	600 Din	600 Din	1.200 Din
do 8.000 Din	33 dni	33 dni	66 dni	660 Din	660 Din	1.320 Din
do 10.000 Din	36 dni	36 dni	72 dni	720 Din	720 Din	1.440 Din

Osebam, ki plačujejo nad 10.000 Din neposrednega davka, se računa za vsakih nadaljnjih 3.000—Din davka odkupnina po 120 Din ali po 6 dni dela. (Šest enot; tri občinske in tri banovinske.)

Zavezanci, ki niso odkupili svoje obveznosti, ali ki niso prišli na delo, odnosno poslali sposobnega namestnika, se privedejo na delo prisilno ter vrhu tega kaznujejo z zaplato 7 dni.

Mestno načelstvo v Ljubljani,

dne 15. januarja 1931.

Lovske puške

floberte, pištole za štrašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno na zalogi

F. K. KAISER

puškar, Ljubljana, Kongresni trg 9

Gojzerce!

Nov patentiran način izdelave.

Garantirano nepremočljivi.

Oblika po želi in meri.

DETAJLNA PRODAJA »PRI POLLAKU«

Dvajska cesta, 23 — Dvorišče

Ouida:

Kneginja Zurova

36

Milostna gospa je ponosno dejala možu: »Vidiš, Frank, dobil si praktično ženo, ki je ne more nihče opehariti in ki ve, koliko kaka več stane in koliko utegne donesti.«

Prvo darilo pri dirkah v Longchampsu je letos prejel konj Zurove konjušnice. Ko so se naslednjega dne odpravljali v Felicité, je bil knez izvrstne volje. »Oprostite, gospa soproga,« se je šalil med potom v kupeju, »potujem z vami, pa nisem prejel od vas povabila. Saj veste, Vera, Felicité je vaša last. Jaz nimam kaj tam iskati, če me vi ne povabite.«

»Felicité je prav tako vaša last, kakor sem jaz,« je dejala tiho.

Ce bi bila ta beseda prišla iz ust žene, o kateri bi vedel, da ga ljubi, tedaj bi mu bilo to laskalo. Toda iz njenih ust so te besede pomenile, da jo je kupil, zato je bilo takoj konec njegove dobre volje. Obličje se mu je zmračilo in vso pozornost je zdaj obrnil k gospe Jeanne, ki je potovala z njima, pa ne do Felicité, ampak do Trouvilla, kjer si je bila najela vilo. V Trouvillu se je ločila od prijateljev. Vera in njen mož sta stopila v koleselj, ki ju je čakal na postaji, ter se odpeljala po solnčni cesti.

Zurov je slonel na blazinah voza ter opazoval napol miže ženo. »Draga žena,« je dejal, »povratak v ta kraj bi naju moral ganiti.«

Vera ni odgovorila. Sedela je vzravnan in s trdno roko vodila konjiča.

»O čem razmišljate?« je silil vanjo. »Ta vrnitev je spominov polna. Govorite vendar.«

»Ze davno ne razmišljam več o svojih čustvih,« je odgovorila, »rajši jih dušim v sebi.«

»Vljudnost pač ni vaša čednost,« je zamrmral in umolknil.

»Ah,« je pomislil, »kakšna izvrstna mati bi bila! Toda po smrti prvorojenca ni še nič kazalo, da postane drugi mati.«

V gradu ju je sprejela gospa Nalagina, ki je odpotovala pred njima. »Ali se veselite, da ste zopet tu?« je vprašala svakinjo.

»Morja se veselim,« je odgovorila Vera. »Toda ta večna potovanja iz kraja v kraj me utrujajo. Mi nimamo doma, ampak smo samo boljše vrste nomadi.«

»Vsekakor se boste tu bolje počutili kakor v Parizu,« jo je tolažila kneginja Nadina.

Grad Felicité je bil čarobno lep v svoji tišini in samoti. Vera je slonela na marmornati balustradi, gledala v višnjevo morje ter vzdihnila. »Kako lepo je tu! Kako lepo!« je pomislila. »Toda človek nima časa se oddahiniti. Jutri že se zopet začne tisti utrujajoči družabni vrvež.«

Nekaj se je otajalo v njeni notranjosti. Toda bilo je to samo posledica očitkov vesti, ki ji je dejala, da tudi ona ni popolna. Tudi ona je imela svoje slabosti in ni imela pravice metati kamenje na druge. Zavedala se je, kako je trda in sovražna do njega, ki mu je prisegla ljubezen. Ko je pomislila na besedo ljubezen, se je bridko nasmehnila. Končno je bil vendarle njen mož. Po svoje je bil celo velikodušen do nje. Bila je določena v to, da postane mati njegovih otrok.

Vera je stopila zvečer k njemu. »Knez,« je rekla tiho, »prišla sem, da vas prosim odpustčanja.«

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V. Broj: 746/31.

Cw. IIa 4/31—1.

Oklic.

159

Tožeča stranka Mestna hranilnica v Novem mestu po dr. Ivanu Vasiču, odvetniku v Novem mestu.

Tožena stranka 1. Ležeča zapuščina po dne 8. decembra 1930. umrlem Stanglju Josipu, posestniku v Gotni vasi št. 2. 2. Judež Jožef, posestnik v Veliki Cikavi št. 3. 3. Košak Janez, posestnik in gostilničar v Novem mestu.

Proti toženi stranki je vložena menična tožba radi 33.800 Din spp. in se postavlja ležeči zapuščini po umrlem Stanglju Josipu za skrbnika Stangelj Janez v Gotni vasi, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške.

Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. IIa, dne 14. januarja 1931.

*

E 1155/30—5.

161

Dražbeni oklic

Dne 24. januarja 1931. ob poldevetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 9 dražba nepremičnin: gozda, zemljiška Rečica, vl. št. 159.

Cenilna vrednost: Din 44.433/60; najmanjši ponudek: Din 29.622/40.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prijaviti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Laškem, dne 15. novembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

No 360/1—31.

Prepoved.

Brglezu Francu, rojenemu 19. junija 1886 pri Sv. Emi, pristojnemu v Kostrivnici, branjariju, stanujočemu v Ptuj, srez Ptuj, Dravska banovina, je sresko sodišče v Ptuju prepovedalo posejanje gostiln za čas od 6. januarja 1931. do 6. januarja 1932. 1/8 ure.

Načelnost sresa ptujkega Ptuj, dne 15. januarja 1931.

*

Štev. 279/II.

2—1

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan 2. februarja 1931 ob enajstih nabavo:

5000 kg ovsa.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 13. januarja 1931.

Razne objave

Objava.

150

Izgubilo se je izpričevalo IV. razreda drž. realne gimnazije v Sisku za šol. leta 1927/28 št. 32 od 28. junija 1928, glaseče se na ime Šibret Feliks, rodod iz Ljubljane, in se proglašajo za neveljavno.

Šibret Feliks, s. r.

Zurov je ostrmel in jo debelo pogledal.

»Saj se spominjate,« je nadaljevala, »na poti iz Trouvilla ste me nekaj vprašali, jaz pa vam nisem odgovorila, kakor se spodobi. Končno sem vaša žena in vi ste moj mož.«

»No,« je dejal napol v zadregi, napol šalivo, »ali imate v načrtu kakšen zame neprijeten prizorček, gospa kneginja?«

Ko je zaslišala njegov posmehljivi glas, je naglo umaknila roko, ki mu jo je hotela podati. Hotela je vzburiti v njem naklonjenost, da bi bilo njuno skupno življenje znošnejše. Hotela se je ponižati, zdaj pa je prejela tako plačilo! Zatajila je odgovor, ki bi ga bil zaslužil, in rekla mirno: »Nisem imela namena vas ozlovoltiti, samo to mi je očitala vest, da nisem danes prav ravnala.«

Začudeno jo je gledal in priznal sam pri sebi, da je v resnici prečudno lepa, vendar pa si je moral tudi priznati, da je izgubila zanj ves čar, medtem ko je Jeanne pl. Sonnaz vedno na novo podžgala njegovo strast, vključ temu da je bila grda.

Vera je položila za hip roko na možovo rame. »Tri leta so minila,« je rekla, »vi ste vedeli, kaj delate, knez, ker ste bili izkušen mož. Jaz pa nisem vedela, bila sem še skoraj otrok.«

»Oho,« je rekel, »za to gre. Hočete mi reči, da sva tedaj oba hudo pogrešila. Le umirite se, draga, to je stara pesem, ki jo vsi zakonci pojo, ne samo midva. Treba se je pač prilagoditi položaju. Vi ste po meni postali bogati in kneginja. Lepi ste in mrzli in to mi zadostuje. Če postanete pozneje kdaj mati Zurovih, ste opravili svojo dolžnost; jaz sem svojo napravil, če plačam vaše račune. Tako si nimava kaj očitati.«

Pravi »panama« škandal

Pred nekaj dnevi je objavil neki pariški list sijajno karikaturu z naslovom: »Parlamentarna preiskovalna komisija«. Karikatura kaže predsednika komisije, ki je ves zakopan v uradne spise, ki se nanašajo na veliko sleparsko afero bankirja Oustier-a in kjer je polno obtežilnega materijala proti raznim parlamentarcem; pod karikaturu pa stoji stavek: »Glavna stvar je sedaj, da nič ne najdemo!«

Nekaj podobnega pa se je zgodilo že pred leti. To je bilo takrat, ko je ves svet govoril o »panama« škandalu. Takrat je postalo ime morske ožine »Panama« splošen izraz za vsako korupcijsko afero. Ta izraz se je v tem pomenu obdržal še do danes.

S »panama« škandalom stoje v tesni zvezi imena slavnih francoskih inženjerjev Ferdinand Lesseps-a, ki je zgradil sueški prekop, in pa Eiffel-a. Sueški prekop so zgradili z ogromnimi žrtvami in s silnimi napori, roke inženjerja Lesseps-a so ostale čiste in njegovo ime je zaslovelo po vsem svetu. Ko pa je bil sueški prekop dograjen, so takoj začeli misliti na prekop, ki bi po najkrajši poti vezal Atlantski ocean s Tihim ali Velikim morjem. Takrat je rekel že 73-letni inženjer Lesseps: »Priboriti si hočem novo zmago. Premagal sem sueški prekop, pa bom tudi panamskega!«

Kmalu nato so začeli nabirati denar za novo ogromno podjetje — popisovanjem akcij. Lesseps sam je odpotoval v Panamo, kjer je preučeval, da bi veljal prekop le 512 milijonov frankov, dočim so se glasile preценitve na več kot 1 milijardo frankov.

Že na jesen 1. 1880. so ustanovili družbo »Panama-compagnie« z začetnim kapitalom 300 milijonov frankov. Delnice so se glasile na 500 frankov in ljudje so se kar trgali zanje. Dela so se pa zelo zavlekla, ker so morali najprej skrbeti za delavska stanovanja. Naslednje leto pa je začela med delavstvom razsajati silovita malarija, ki je poleg neštevilnih delavcev pobrala družbi tudi 10 najboljših inženjerjev. To pa še ni bilo dovolj. V sosedni državi Kolumbiji je izbruhnila revolucija in revolucionarji so zasedli mesto Panamo. Delo je moralo v takih razmerah seveda počivati. Krona vsega hudega pa so bile 1. 1885. silovite povodnji, ki so uničile še to, kar je bilo narejenega.

Takrat se je pa v Evropi začela strahovita borba proti panamski družbi. Družba je nabrala denar že zdavnaj porabila in da bi se moglo začeto delo nadaljevati, je predlagal Lesseps posebno loterijo. Da bi pa ljudje družbi še bolj zaupali, je družba pridobila za dela še inženjerja Eiffel-a, ki je užival takrat na Francoskem največje zaupanje.

Predlagana loterija pa ni uspela. Dva dni so srečke šle sicer dobro, tretji dan pa se je začel polom...

Meseca junija 1. 1891. je zvedela javnost, da je državni pravdnik dvignil proti družbi obtožbo in takoj so začeli govoriti, da je mnogo poslancev podkupljenih. Takratni predsednik

francoske republike Loubet je bil vsled tega v silnih skrbih: »Če se bo v procesu pokazalo, da so poslanci res podkupljeni, je republika v nevarnosti!« Državni pravdnik pa je rekel: »Jaz bom storil svojo dolžnost!«

Kmalu so začeli splošno govoriti, da so bili največji podkupljevalci bankir baron Reinach, njegov prijatelj Kornelij Herz in njegov tajnik Arton. Ti so delili denar drugim, največ pa se sedaj — sebi! Porabili so nad 31 milijonov frankov za svoje privatne namene...

Bankir Reinach se je tedaj, ko se je za škandal razvedelo, ustrelil, njegova prijatelja pa sta pobegnila v London. Kakor so pozneje doznali, je bilo podkupljenih nad 50 politikov.

Pred sodiščem se je moral zagovarjati tudi nesebični inženjer Lesseps. Na vprašanje sodnika: »Kako ste mogli dati milijone ljudem prostovoljno, če ste se bali njihovega vpliva?« — je odgovoril Lesseps: »Prostovoljno? Da, tako prostovoljno, kakor dam »prostovoljno« uro roparju, ki me v gozdu napade!«

Kazni so bile silno stroge. Inženjer Lesseps je bil obsojen zaradi povere na 5 let ječe, minister Vailhaux pa tudi na 5 let. Dočim pa je bil Lesseps kmalu pomiloščen, je moral obsojeni minister presedeti svojo kazen do konca. Panamski prekop pa so kasneje zgradili Amerikanci.

Tako je kratka zgodovina »panamske« afere, po kateri ima še dandanes skoro vsaka umazana afero svoje splošno ime.

Indijska odvetnica govori v Londonu. Indijska odvetnica Begum M. Faruki je prva ženska, ki so ji dovolili nastopiti v Londonu pred najvišjim sodiščem kot odvetnici.

50 letnica električne cestne železnice

Starejši ljudje, ki jih je pot kedaj zanesla kam v tujino, se morebiti še spominjajo na cestno železnico, kjer so vagončke vozili konji. Dardanes pa je konje povsod pregnal električni motor.

Tudi ta iznajdba pa se je morala boriti z velikimi težavami, predno je prodrla. Najprej so se ljudje smejali in se rogali iznajditelju, in iznajditelj je moral prebresti neskončne težave, predno se je uveljavil in predno je prepričal ljudi, da tisti »pekleni stroj« ni prav nič nevaren in da bo ravno ta stroj še enkrat ravnal ves velikomestni promet.

Leta 1880. je hotel Werner von Siemens od njega sestavljeno električno lokomotivo dati v Berlinu v obrat. Oblasti pa so se njegovemu načrtu uprle. Šele 1. 1881. je mogel svoj načrt uresničiti, pa ne v samem Berlinu, ampak v predmestju Lichterfelde. Takrat je bila električna cestna železnica seveda še zelo primitivna in tračnice so služile za dovajanje elektrike.

Voziti pa se spočetka skoro nihče ni hotel z novim vozilom; ljudje so mnogo bolj zaupali konjem. Počasi pa so se ljudje privadili tudi na to novotarijo in polagoma si je električna cestna železnica osvojila ves svet.

Tudi ločenke se združujejo

Vedno večje število ločenih zakonov je tipičen pojav povojne dobe. Statistično je dokazano, da število ločenih zakonov stalno raste in da se sodišča zastojno trudijo, da bi sprte zakone zopet pomirila. Na Ogrskem so nedavno sklenili celo novo postavbo, da bi ločitve ne bile več tako lahke, toda kakor kaže izkušnja, tudi taka sredstva nič ne pomagajo.

Zato pa se ne smemo čuditi, če so začelo ločenke na Ogrskem misliti na skupno zastopstvo svojih interesov, vsaj žene ločitev mnogo težje prenašajo kakor moške. V Budimpešti so že ustanovili prvo »Društvo ločenk«. Podobno društvo imajo tudi v Bukarešti, kjer nameravajo izvoliti za predsednico društva ločeno soprogo kralja Karola. Ta društva podpirajo zelo tudi druge ženske organizacije.

»Društvo ločenk« imajo tudi v Parizu in ustanoviti jih nameravajo tudi v drugih večjih mestih. Centrala vseh »društev ločenk« pa bo v Parizu, kjer je ločenk največ. Društva imajo namen dajati svojim članicam brezplačno pravno

pomoč in skrbeti za primerno njihovo zaposlitev. V Parizu pa bodo osnovali še društvo, ki bo vodilo boj proti ločitvam zakonov, in to društvo bo poskušalo po vseh državah doseči strožje postavbe, da se zakoni ne bodo mogli razdirati več tako lahko kot se sedaj. Branilo pa bo društvo tudi take ženske, ki složno žive s svojimi možmi, ne da bi bile poročene. Posebno pazno pa bodo »Društva ločenk« posvečala ženinom, da na ta način obvarujejo svoje članice gospodarske in moralne škode.

Nemški inženjerji v Rusiji

Sovjetska vlada vzdržuje pri ruskem poslanstvu v Berlinu posebno pisarno, kjer pregledujejo samo prošnje in prijave nemških tehnikov, ki bi šli radi v službo v Rusijo. V Rusiji plačujejo nemškim tehnikom, inženjerjem in specialistom po 5—7 tisoč čeških kron. Samo lansko leto je odšlo v Rusijo nad 2000 nemških tehnikov. Velik del teh ljudi namerava stalno ostati v Rusiji, dosti pa jih je zaposlenih tudi pri nemških veletvrdkah, ki grade v Rusiji ogromna podjetja. V najnovejšem času so se začeli izseljevati v Rusijo tudi arhitekti. Znani frankfurtski arhitekt May je z več kakor 20 soizvajalci tudi ostal v Rusiji, kjer vodi gradnjo novih mest.

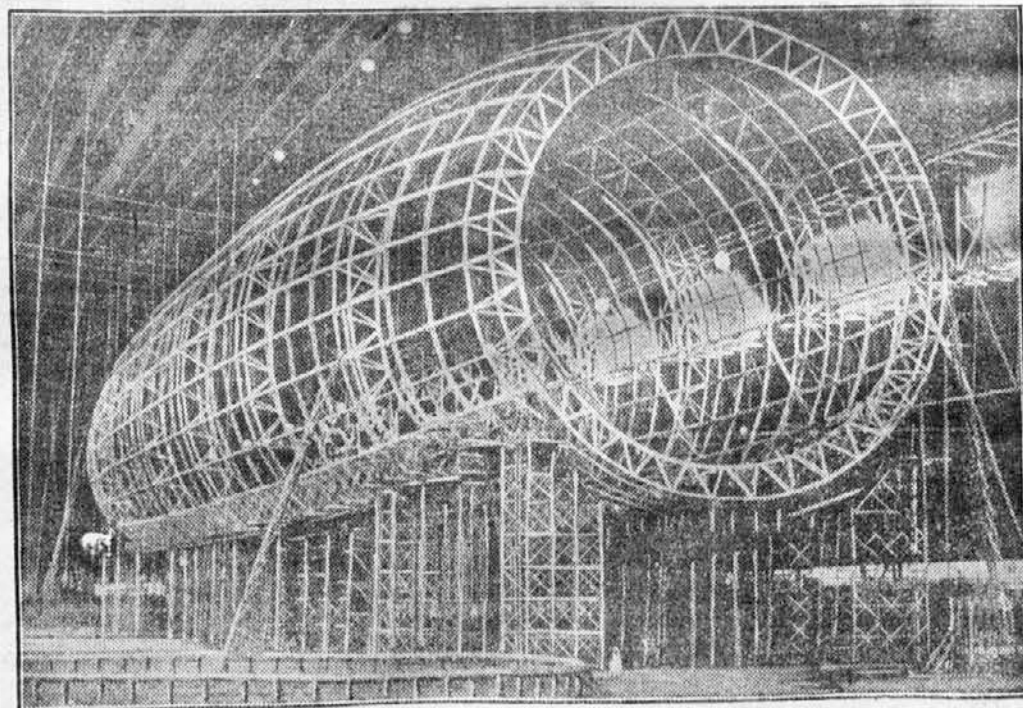
»Izdelač zlate« Tausend pred sodiščem.

19. januarja se prične obravnava proti sleparskemu izdelovalcu zlata Tausendu, ki je oslepil več lakovernih ljudi za 600.000 mark. Tausend je izkušen klepar, med njegovimi žrtvami pa se nahajajo odlične osebe, o katerih človek ne bi verjel, da morejo nasesti taki bedariji.

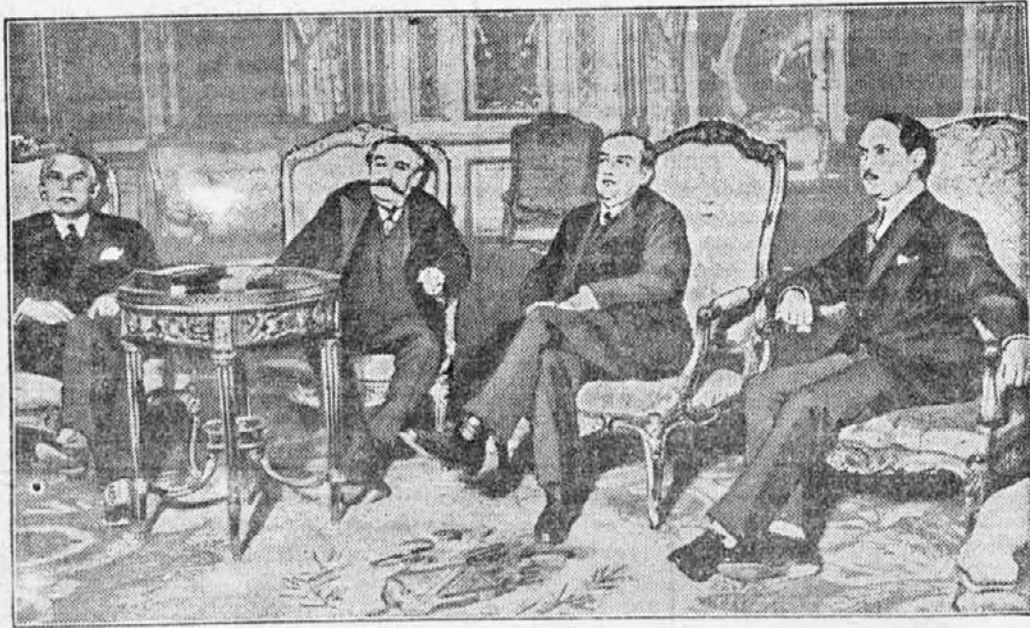
Prve »kraljice lepote« z 1. 1931.

V Berlinu so izvolili na lepotni tekmi, katere se je udeležilo okoli 200 žensk, za nemško »kraljico lepote« gospodično Rut Ingrid Richard-ovo (na sliki na levi strani). — Francoska »kraljica lepote« (na sliki na desni strani) pa je gospodična Viviane Ortmair.

Američani grade nov »Zeppelin«.

V mestu Akron (v državi Ohio) se bliža delo na ogrodju za novo letalo sistema »Zeppelin« svojemu koncu. Ogrodje je iz aluminija in je 200 metrov dolgo. Ko bo pa letalo dogotovljeno, bo dolgo 240 metrov.

Henderson pri Briandu.

Angleški minister za zunanje zadeve Henderson je imel na svojem potu v Ženevo važen pogovor s svojim francoskim tovarišem Briandom v Parizu. Na sliki vidimo (od leve na desno) angleškega poslanika v Londonu lorda Tyrella, francoskega ministra za zunanje zadeve Brianda, angleškega ministra za zunanje zadeve Hendersona in ravnatelja političnega oddelka francoskega ministrstva za zunanje zadeve Leger-ja.

Imenitna reklama

Newyorški časopisi poročajo o imenitni reklamni, ki jo je napravil reklamni šef neke velike fabrike za izdelovanje mila. Ta mož je preskrbel nekemu svojemu vajencu mesto strežaja v garderobi nekega velikega newyorškega zabavišča. Nekega večera so tam igrali sijajno veseloigro; po igri pa so priredili še neko prireditev za dobrodelne namene. Zato se je v zabavišču zbrala vsa newyorška odlična družba. Pri tej priliki je nastopil novi strežaj v garderobi točno po navodilih svojega fabriškega šefa. Ne da bi bil kdo od njegovih tovarišev kaj opazil, je pritrdil na hrbet ogrinjala neke njemu neznane dame, ki ga je dama oddala v garderobo, v njegovi fabriki izdelano svileno ruto, na ruti pa je bil napis, kjer se je bralo, da ga ni na svetu boljše mila od onega, ki ga izdeluje fabrika X., ki je največja na svetu.

Po predstavi se je oglasila v garderobi spoštljiva in ostro gledajoča dama, ki je menda za-

radi svoje priljetnosti nosila rdečo obleko in rdeče pobarvane lase. Deček ji je pomagal v ogrinjalo in ob strani svojega moža je dama ponosno korakala skozi gledališče po številnih hodnikih v plesno dvorano. Toda šele pred vhomom v plesno dvorano je opazil njen mož, da vsi gosti njega in njegovo ženo nekam čudno gledajo in da se skrivnostno muzajo. Pogledal je ženo od vseh strani in ves besen je strgal nič hudega sluteči ženi na njeno ogrinjalo pripeto krpo s hrbita, potem pa je z gospo vred jadrno zapustil lokal.

Le-ta zadeva je prišla seveda pred sodišče, ki je kaznovalo fabriko, v katere službi je bil deček, s 1000 dolarji globe. Za fabriko pa to ni bilo nič hudega. Pokazalo se je namreč, da ni tiste reklame bralo le par sto bogatih ljudi, ki so bili usodnega večera v gledališču, ampak da je nosila reklamo na svojem hrbitu baš gospa generalnega ravnatelja največjega konkurenčnega podjetja za izdelovanje mila...